

Jotta he tietäisivät, että minä olen Herra!

Analyysi Hesekielin kirjan ennustuksista vieraita
kansoja vastaan luvuissa 25–32

Itä-Suomen yliopisto,
Filosofinen tiedekunta
Teologian osasto
Pro gradu -tutkielma,
syksy 2013
Eksegetiikka
Terhi Ämmälä, 181010

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO – UNIVERSITY OF EASTERN FINLAND

Tiedekunta – Faculty Filosofinen tiedekunta		Osasto – School Teologian osasto	
Tekijät – Author Terhi Ämmälä			
Työn nimi – Title Jotta he tietäisivät, että minä olen Herra! Analyysi Hesekielin kirjan ennustuksista vieraita kansoja vastaan luvuissa 25–32.			
Pääaine – Main subject	Työn laji – Level	Päivämäärä – Date	Sivumäärä – Number of pages
Eksegetiikka	Pro gradu -tutkielma	x	4.11.2013
	Sivuainetutkielma		
	Kandidaatin tutkielma		
	Aineopintojen tutkielma		
Tiivistelmä – Abstract			
<p>Tämä työ käsittelee Hesekielin kirjan lukujen 25–32 tuomioennustusten merkitystä. Luvuissa 25–32 kuvataan Israelin naapurivaltioiden sekä Tyroksen ja Egyptin tulevaa tuomiota. Pyrin tässä tutkimuksessa selvittämään millainen funktio lukujen tuomioennustuksilla oli profeetta Hesekielin sanoman kannalta ja millaisen reaktion hän halusi saada aikaan kuulijoissaan. Etsin vastauksia perehtymällä Hesekielin ajan historialliseen tilanteeseen ja analysoimalla lukuja 25–32 tutkimuskirjallisuuden avustuksella.</p> <p>Hesekielin aikana 500-luvulla eKr. israelilaiset olivat kriisien keskellä. Babylonia oli valloittanut Jerusalemin, hävittänyt temppelin sekä pakkosiirtänyt israelilaisia Babyloniaan. Usko Jumalaan horjui ja kansa esitti profectoille kriittisiä kysymyksiä Jumalan vaikutusvallasta ja oikeudenmukaisuudesta. Hesekiel pyrki vastaamaan kansan esittämiin kysymyksiin tarjoamalla tapahtumille oman teologisen tulkintansa.</p> <p>Vieraita kansoja vastaan esitettyjen tuomioennustusten tarkoituksena on tukea Hesekielin tulkintaa ja vastata osaltaan israelilaisten esittämiin kysymyksiin Jumalan vaikutusvallasta.</p> <p>Luvuissa 25–32 Hesekiel kuvaa kuinka Israelin naapurivaltiot, Tyros ja Egypti ovat teoillaan pilkanneet Jumalan suunnitelmaa ja kapinoineet hänen tahtoaan vastaan. Näiden rikosten tähden Jumala hävittää valtiot maan päältä.</p> <p>Hesekiel haluaa tuomioennustusten kautta vaikuttaa kuulijoidensa arvomaailmaan. Hän haluaa osoittaa heille, ettei Israelin Jumala ole voimaton historian mullistusten edessä. Jumala on itse vaikuttava voima niiden takana. Kaikki maailman tapahtumat ja kansat ovat Israelin Jumalan hallinnassa. Jopa mahtava Babylonia on vain Jumalan tuomion välikäsi maailmassa. Meneillään oleva aika oli tuomion aikaa. Israel oli saanut rangaistuksen synneistään ja seuraavaksi oli muiden Jumalaa vastaan rikkoneiden valtioiden vuoro. Niiden epäjumalat, linnoitukset tai armeijat eivät tarjoaisi maille turvaa Israelin Jumalan oikeutetun vihan edessä.</p> <p>Israelilaisten tulisi ymmärtää, miten mahtava heidän Jumalansa todella on. Jumala oli rangaissut kansaansa ankarasti, muttei hylännyt. Hesekielin yleisön tulisi nöyrästi hyväksyä tapahtuneet katastrofit osana Jumalan oikeudenmukaista rangaistusta ja odottaa kärsivällisesti tuomio ajan väistymistä.</p>			
Avainsanat – Keywords Hesekiel, rangaistus, tuomioennustukset, Jumalan vaikutusvalta, kriisi, muinaiset israelilaiset			

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO – UNIVERSITY OF EASTERN FINLAND

Tiedekunta – Faculty Philosophical faculty		Osasto – School School of theology	
Tekijät – Author Terhi Ämmälä			
Työn nimi – Title Then they will know that I am the Lord! Analysis of the book of Ezekiel’s judgment prophecies against foreign nations in chapters 25–32.			
Pääaine – Main subject	Työn laji – Level	Päivämäärä – Date	Sivumäärä – Number of pages
Biblical studies	Pro gradu –tutkielma	☒	4.11.2013
	Sivuainetutkimus	☐	
	Kandidaatin tutkielma	☐	
	Aineopintojen tutkielma	☐	
Tiivistelmä – Abstract			
<p>This thesis deals with the meaning of judgment prophecies in the book of Ezekiel in chapters 25–32. Chapters 25–32 describe the future judgment of Tyros, Egypt and Israel’s neighboring states. In this thesis I am trying to find out what kind function the prophecies of judgment had in prophet Ezekiel’s message and what kind of reaction he wanted to bring about in his audience. I will do so by examining the historical situation of Ezekiel time and by analyzing the chapters 25–32.</p> <p>Ezekiel lived in 600-century BC when the people of Israel were in the middle of crises. Babylonia had conquered Jerusalem, destroyed the city’s temple and exiled Israelites to Babylonia. Fate in God faltered and Israelites made critical questions about God’s influence in the world and the rightness of His actions. In the book of Ezekiel the prophet tries to answer these questions by giving these incidents his own theological interpretation.</p> <p>The chapters 25–32 have they own role in Ezekiel’s message. The meaning of chapters 25–32 is to back up the interpretations presented in other parts of the book and also answer to the questions about God’s influence in the world. In these chapters Ezekiel describes how Israel’s neighboring states and Tyros and Egypt have mocked God’s plan and rebelled against His holy will. For these crimes God will destroy these nations.</p> <p>Ezekiel’s aim in the judgment prophecies in chapters 25–32 is to influence Israelites way of thinking. He wishes to show them that the God of Israel is not powerless against events shaping the world. He is actually the behind them all. Every event in the world and all nations are under His rule. Even the mighty Babylonia is just His servant. The time at hand was time of judgment. Israelites have been punished for their sins and next in turn were the other sinful nations. Their idols, fortresses or armies would not protect them from God’s righteous judgment. Israelites should understand how powerful their God truly is. God had punished them, but not abandoned. Ezekiel’s audience should humbly accept the catastrophes as part of God’s righteous punishment and wait patiently for the time of judgment to pass.</p>			
Avainsanat – Keywords Ezekiel, prophecies of judgment, God’s influence, ancient Israelites, crises, punishment			

SISÄLLYS

JOHDANTO	3
1.1 Tutkielman kulku.....	5
1.2 Tutkimushistoriaa.....	6
1.3 Ongelmia.....	7
2. HESEKIELIN MAAILMA 500-LUVULLA EKR.	8
2.1 Hesekielin kirjan historiallinen konteksti.....	8
2.2 Hesekielin näkemys Israelin kohtalosta.....	11
2.3 Yhteenveto.....	14
3. VIERAAT MAAT TUOMION ALLA	16
3.1 Israelin naapurivaltioiden tuomio.....	16
3.1.1 Ammon, Edom, Moab, Filistea.....	17
3.1.2 Yhteenveto.....	17
3.2 Tyroksen tuomio.....	18
3.2.1 Tyroksen hävitys Babylonian käsissä.....	19
3.2.2 Laivan uppoaminen.....	20
3.2.3 Karkotus Eedenin puutarhasta.....	22
3.2.4 Yhteenveto luvuista 26–28.....	24
3.3 Faraon ja Egyptin tuomio.....	26
3.3.1 Niilin krokotiilin tuomio.....	26

3.3.2 Egyptin käsi katkaistaan.....	28
3.3.3 Egyptin puu kaatuu.....	30
3.3.4 Matka tuonelaan.....	31
3.3.5 Yhteenveto luvuista 29–32.....	34
3.4 Yhteenveto luvuista 25–32.....	36
4. TYROS JA EGYPTI TUONELASSA.....	40
4.1 Tuonela Vanhassa testamentissa.....	40
4.2 Tyroksen ja Egyptin viimeinen matka.....	42
4.3 Yhteenveto.....	44
5. TUOMIOENNUSTUSTEN TARKOITUS.....	46
5.1 Historiallinen konteksti ennustuksissa.....	46
5.2 Tuomioennustusten sisältö.....	47
5.3 Merkitys ja vertailu Renzin tuloksiin.....	49
5.4 Oliko Hesekiel hullu?.....	51
LÄHTEET JA KIRJALLISUUS.....	52
LIITTEET.....	54

Johdanto

Hesekielin kirja on tunnettu vivahteikkaasta ja symbolisesta kielenkäytöstä. Juutalaiset oppineet eivät suositelleet kirjan lukemista alle 30-vuotiaana, ja monet tutkijat ovat epäilleet Hesekielin mielenterveyttä. Hänelle on diagnosoitu muun muassa skitsofrenia, epilepsia, jäykkyydsmielitauti ja muita henkisiä ongelmia.¹ Ovatko diagnoosit vääriä? Hesekiel kertoo maanneensa oikealla kyljellään yli 300 päivää (Hes.4), kaivaneensa ihmisen mentävän aukon talonsa seinään ja kömpineensä siitä läpi keskellä yötä, koko omaisuutensa selässään (Hes.12:7). Tämä kaikki, koska ääni hänen päässään käski tehdä näin.

Aion tutkimuksessani perehtyä Hesekielin kirjan lukuihin 25–32. Luvut 25–32 käsittelevät ennustuksia vieraita kansoja vastaan, joissa profeetta ennustaa Israelin naapurivaltioiden sekä Tyroksen ja Egyptin tuhoutuvan Jumalan vihan edessä. Yritän selvittää, millaisia nämä tuomioennustukset olivat ja mihin Hesekiel pyrki niillä eli millaisen reaktion hän halusi saada aikaan kuulijoissaan. Jumala hävittää naapurivaltiot ja Tyroksen, koska ne ovat pilkanneet Israelin kärsimää kohtaloa Babylonian käsissä (Hes.25:3;26:2). Egypti puolestaan rikkoi Jumalan tahtoa vastaan tarjoamalla israelilaisille sotilaallista apua Babyloniaa vastaan. Valtioiden täydellinen tuho, jokaisen ihmisen ja eläimen surmaaminen sekä Tyroksen ja Egyptin syökseminen alimpaan tuonelaan, tuntuu ankaralta rangaistukselta valtioiden rikoksiin nähden.

Suurin osa tuomioennustuksista on suunnattu Tyrosta ja Egyptiä vastaan. Israelilaisten historia Egyptin kanssa on pitkä ja kirjava. Tyros on vuorostaan tuttu myös Uudesta testamentista, jossa Jeesus vertaa saarivaltiota Sodomian ja Gomorran kaltaisiin pahuuden pesiin. Hesekielille ei riitä näiden valtioiden hävittäminen maan tasalle. Molemmat joutuvat tuonelan alimpaan kolkkaan. Miksi valtioiden tuhoaminen ei ollut riittävä rangaistus? Mihin profeetta pyrki korostamalla näiden kahden maan kohtaloa? Pidän todennäköisenä, että Tyrosta ja Egyptiä koskevien ennustusten takana on profeetan sanoman kannalta sellaisia funktioita, ettei lievempi rangaistus olisi riittänyt.

---

¹ Esimerkiksi Stein 2008; Elst 1993; Broome 1946, 285.

Valitsin tutkimuskohteekseni ennustukset vieraita kansoja vastaan, koska koin mielenkiintoiseksi sen, miten niissä esiintyvä tuho ja kokonaisten valtioiden hävittäminen kietoutuvat osaksi Hesekielin sanomaa tulevasta pelastuksesta. Hesekiel käyttää ennustuksissa erittäin värikästä kieltä, jonka voi kuvitella herättäneen vahvoja mielikuvia jo hänen aikalaisissaan. Muun muassa faraota verrataan suureen vesipetoon, joka raahataan maalle paloiteltavaksi ja petojen ruuaksi. Sen veri tulee virtaamaan niin vuolaana, että purojen uomat pursuavat yli. Olen aina pitänyt kirjoista, joissa on paljon toimintaa.

Hesekielin kirja on jaettavissa kolmeen osaan, joista ensimmäinen käsittelee israelilaisten tulevaa rangaistusta ja Jerusalemin hävitystä (Hes.1–24), toinen ennustuksia vieraita kansoja vastaan (Hes.25–32) ja kolmas uutta Israelia ja tulevaisuuden toivoa (Hes.33–48). Kirjassa käsiteltäviä teemoja ovat muun muassa pakkosiirto ja paluu takaisin, Jumalan läsnäolo ja poissaolo, sekä henkinen kuolema ja uusi elämä.² Luvuissa 25–32 Hesekiel kuvaa, kuinka maat ovat teoillaan suuttaneet Jumalan ja tulisivat lähitulevaisuudessa saamaan ansaitsemansa rangaistuksen. Päälimmäisenä syynä maiden kohtalolle ovat niiden epäoikeudenmukaiset teot, mutta tarkempi lukeminen antaa ymmärtää että, niiden tuomiolle on muitakin syitä. Tyros ja Egypti ovat ennustuksissa pääroolissa (luvut 26–32). Hesekielin mukaan nämä kaksi maata tulevat kokemaan täydellisen tuhon ja niitä odottaa ikuinen häpeä tuonelassa.

Kirjan kenties vaikeaselkoiseenkin kieleen on voinut vaikuttaa se, ettei Hesekiel ollut vain profeetta vaan myös pappi ja teologi. Teksteissä käytetyt sanavalinnat ja kielikuvat kertovat, että tekstien takana on laajalti oppinut henkilö, joka oli aikansa tilanteen tasalla.³ Perehtyessäni ennustuksiin vieraita kansoja vastaan tulin johtopäätökseen, ettei niitä voi tutkia irrallaan muusta Hesekielin kirjan kontekstista. Kannatan näkökulmaa, jonka mukaan luvut 25–32 eivät ole muusta Hesekielin kirjasta irrallaan oleva kokonaisuus, vaan palvelevat osaltaan profeetan edustamaa kantaa. Näin ollen otan tutkimuksessani huomioon myös muun Hesekielin kirjan sisällön siinä määrin, kuin se palvelee tutkimustani. Hesekielin kirjan tapahtumat ovat sijoitettavissa 500-luvun eKr. alkupuolelle Juudeaan ja Babyloniaan, jolloin israelilaiset olivat suurien muutosten edessä.

---

² Blenkinsopp 1983, 170.

³ von Rad 1975b, 223; Schuller 1988, 121-122.

Assyrian suurvalta oli historiaa ja Babylonia valtasi Assyrialle ennen kuuluneita alueita kilpaa Egyptin kanssa.⁴ Näiden kahden valtion valtapyrkimysten väliin jäivät pienemmät valtiot, kuten Juudea. Poliittinen ja yhteiskunnallinen ilmapiiri oli erittäin jännitteinen. Israelilaisten luottamus Jahveen horjui ja esi-isien uskontoon suhtauduttiin kriittisesti. Vaikuttiko Jumala todella edelleen israelilaisten kohtaloon vai oliko Jumala voimaton suurvaltojen valtakamppailujen edessä? Rankaisiko Jumala nykyistä sukupolvea aiempien synneistä? Uudessa kriittisessä ilmastossa profeettojen tuli muotoilla sanomansa niin, että se herättäisi vaativan ja epäilevän yleisön huomion, sekä vastaisi profeettojen yleisölle tärkeisiin kysymyksiin muun muassa Jumalan vaikutusvallasta maailmassa.⁵ Hesekiel käyttääkin profetioissaan paljon kielikuvia ja symbolista kieltä lukijoidensa kiinnostuksen nappaamiseksi. Hänellä oli vastassaan kapinoiva sukupolvi, jolle ei riittänyt Jahven tahdon saarnaaminen, vaan profeetan tuli myös väitellä kantansa puolesta.⁶

1.1 Tutkielman kulku

Aloitan tutkimukseni perehtymällä lyhyesti siihen historialliseen tilanteeseen, josta Hesekielin kirja kertoo. Kirjan tapahtumat ovat sijoitettavissa 500-luvun eKr. alkupuolelle Jerusalemiin ja Babyloniaan. Juudea oli 500-luvulla eKr. Babylonian vasallivaltio. Toistuvat kapinat johtivat israelilaisten pakkosiirtoihin ja lopulta Jerusalemin ja sen temppelin hävitykseen vuonna 587 eKr. Ensimmäisessä kappaleessa kuvaan suppeasti, millainen henkinen ilmasto Juudeassa vallitsi molemmin puolin vuotta 587 eKr. Nostan esille niitä asioita, jotka ovat vaikuttaneet Hesekielin sanomaan Jumalan profeettana. Seuraavassa kappaleessa kuvailen kirjan perusteella meille Hesekielistä välittyntä kuvaa ja hänen sanomaansa israelilaisille. Ilman tietämystä siitä, millaisessa maailmanhistoriallisessa tilanteessa Hesekielin kirjan hahmojen kuvataan elävän, on vaikea ymmärtää tuomioennustuksia oikeasta kontekstista käsin. Hesekiel on aikansa lapsi ja hänen puheisiinsa on vaikuttanut aito historiallinen tilanne.

---

⁴ Mein 2001, 51-52.

⁵ von Rad 1975b, 263,265.

⁶ von Rad 1975b, 222–223.

Luvussa kolme tutkin Hesekielin kirjan lukuja 25–32. Apunani käytän vuoden 1992 Vanhan testamentin käännöstä ja muun muassa Walther Zimmerlin kommentaaria kyseisistä luvuista. Pysin selvittämään tutkimuskirjallisuuden avulla, mitä Hesekielin kielenkäyttö ja sanavalinnat merkitsivät hänen maailmanajassaan ja millainen vaikutus niillä on mahdollisesti ollut profeetan kuulijoihin. Toivon pääseväni näin lähemmäs Hesekielin motiivia tuomioennustusten lausumiselle. Pidän todennäköisenä, etteivät johdannossa mainitsemani rikokset olleet ainoat syyt vieraiden valtioiden hävitykselle. Vuoden 1992 Vanhan testamentin suomenkielinen käännös poikkeaa ajoittain Hesekielin kirjan hepreankielisestä versiosta, mistä johtuen kommentaarien käyttö on välttämätöntä. Kiinnitän luvuissa eniten huomiota niihin kohtiin ja jakeisiin, jotka palvelevat tutkimuskysymyksiäni. Luvussa neljä perehdyn tarkemmin Tyros ja Egypti ennustuksiin niiden tuonelaan joutumisen näkökulmasta. Erityisesti Egyptin kohtaloa tuonelassa kuvataan monisanaisesti. Tutkin millainen rangaistus oli tuonelaan joutuminen ja miten Hesekielin yleisö on siihen mahdollisesti suhtautunut. Haluan selvittää toiko maiden joutuminen tuonelaan ennustuksiin jotain uutta.

1.2 Tutkimushistoria

Walther Zimmerli julkaisi vuonna 1969 laajan historiallis-muotokriittisen kommentaarisarjan Hesekielin kirjasta. Tutkimuksessani olen käyttänyt avukseni sarjan toista osaa, joka käsittelee Hesekielin kirjan lukuja 25–48. Zimmerlin analyysi on erittäin tarkkaa. Hän ottaa tulkinnassaan huomioon israelilaisten sekä teologiset että historialliset puitteet. Omien mahdollisuuksieni rajoissa Zimmerlin kommentaari oli laajin ja kattavin analyysi ennustuksista vieraita kansoja vastaan. Monissa Hesekieliä käsittelevissä kirjoissa luvut 25–32 ohitetaan lyhyellä katsauksella, mutta Zimmerli on perehtynyt kirjassaan lukuihin hyvin tarkasti. Hänen mukaansa ennustuksilla vieraita kansoja kohtaan on oma paikkansa Hesekielin kirjassa ja ne palvelevat kirjan kokonaissanomaa.⁷

Toinen tutkimukseni kannalta merkittävä kirja oli Thomas Renzin vuonna 2002 julkaisema kirja Hesekielin kirjan retorisesta funktiosta. Renz argumentoi, että

---

⁷ Zimmerli 1969, 3-5.

Hesekielin kirja on yksi retorinen yksikkö, jonka tarkoituksena on muokata toisen sukupolven pakkosiirtolaisten itseymmärrystä. Ennustukset vieraita kansoja vastaan ovat osa Hesekielin kirja muuta sanomaa. Ne osoittavat, että niin vieraiden kansojen, kuin Israelinkin, kohtalojen takana on sama Jumala. Hänen mukaansa luvuissa korostetaan erityisesti Jumalan suvereenisuutta ja ihmisten vastuuta.⁸ Renzin mukaan ennustuksilla vieraita valtoja vastaan on viisi tarkoitusta. Ensimmäiseksi ne antavat maailman tapahtumille Jumala- keskeisen selityksen. Toiseksi ne tekevät selväksi, ettei Jumala siedä pahantahtoisuutta tai hurskastelua. Hän ei myöskään salli yhdenkään vieraan valtion ottaa haltuunsa Israelin maata. Neljänneksi Egyptiä ja Tyrosta käsittelevissä luvuissa tuodaan erityisesti ilmi, millaista on Jumalaa vastaan kapinointi. Viimeiseksi Egyptiä käsittelevissä luvuissa Jumala varmistaa, ettei Egypti enää koskaan näytä israelilaisten silmissä houkuttelevalta vaihtoehdolta häneen luottamisen sijaan.⁹

Oma tutkimukseni tukee monia Renzin esittämiä näkökantoja, mutta pidän mahdollisena, että ennustuksilla vieraita valtoja vastaan on myös muita funktioita. Renz ei mielestäni perustele kaikkia johtopäätöksiään yhtä tarkasti kuin Zimmerli, mutta Renzin kirja antaa mielenkiintoisia uusia näkökulmia ennustuksiin vieraita kansoja vastaa.

1.3 Ongelmia

Perehtyessäni tutkimuskirjallisuuteen huomasin, etteivät useimmat tutkijat ole kiinnittäneet paljoa huomiota Hesekielin ennustuksiin vieraita kansoja kohtaan, vaan ne ovat ohitettu muutamalla lauseella. Monissa kommentaareissa niiden tutkimiseen ei ole käytetty montaa sivua eikä tuloksia ole analysoitu laajasti koko Hesekielin kirjan kontekstista käsin. Poikkeuksena tähän on muun muassa Zimmerlin kommentaari.

---

⁸ Renz 2002, 101.

⁹ Renz 2002, 93–94.

2 Hesekielin maailma 500-luvulla eKr.

Ennen kuin siirryn Hesekielin kirjan lukuihin 25–32, on tarpeen pohjustaa lyhyesti sitä historiallista tilannetta, josta Hesekielin kirja kertoo. Vaikka myöhemmät redaktorit ovat muokanneet Hesekielin ennustuksia, kuvaavat ne aitoa historiallista tilannetta. Olisi miltei mahdotonta yrittää ymmärtää Hesekielin motiiveja tuomioennustuksille ilman perehtymistä siihen aikakauteen, jolloin ennustukset kuvataan lausutuiksi. Hesekielin elinaikana 500-luvulla eKr. Juudea oli suurten poliittisten ja henkisten muutoksien edessä. Babylonian valtaannousu ja sen rangaistustoimenpiteet Juudeaa kohtaan ovat vaikuttaneet suuresti israelilaisten historiaan ja muovanneet Hesekielin sanomaa. Ensimmäisessä kappaleessa esittelen Juudean historiallista tilannetta Hesekielin aikana ja seuraavassa kerron enemmän Hesekielistä itsestään.

2.1 Hesekielin kirjan historiallinen konteksti

Hesekielin oletetaan eläneen 500-luvun eKr. alkupuolella, jolloin Juudea oli Babylonian vasallivaltio.¹⁰ Muinaiset israelilaiset olivat kautta historiansa pyrkineet itsenäisyyteen, eikä 500-luku ollut erilainen. Kapinat johtivat ainakin kahteen pakkosiirtoon, joista ensimmäisessä vuonna 597 eKr. siirrettiin Juudean ylimystöä Babyloniaan. Myös Hesekielin oletetaan olleen ensimmäisten pakkosiirtolaisten mukana, koska hän kuului pappissukuun ja oli ammatiltaan pappi.¹¹ Viimeinen pakkosiirto tapahtui vuonna 587 eKr., jolloin Babylonia valtasi Jerusalemin kaupungin ja hävitti temppelin maan tasalle.

Ennen temppelin tuhoutumista Juudean poliittinen tilanne oli valmiiksi räjähdysherkkä. Maa oli vapautunut 600-luvun eKr. lopussa Assyrian vallasta päätyäkseen suoraan Babylonian vasallivaltioksi. Juudea ei ollut tyytyväinen asemaansa ja yritti saavuttaa itsenäisyyden muun muassa liittoutumalla Egyptin kanssa. Egypti oli menettämässä valta-asemaansa Babylonialle ja pyrki muodostamaan liittoutumia useiden eri valtioiden kanssa estääkseen uuden suurvallan laajenemispyrkimykset. Israelilaisten tilanne oli tukala; Babylonian

---

¹⁰ Hoerth 1998, 370.

¹¹ Hoerth 1998, 370.

vallan alle ei haluttu jäädä, mutta Egyptiin luottaminen oli suuri riski. Kansan joukosta löytyi kannattajia liittoumille, kapinalle sekä uskollisuudelle Babyloniaa kohtaan.

Vuoden 587 eKr. tapahtumat aiheuttivat Israelissa uskonnollisen kriisin, joka voidaan jakaa neljään pääkohtaan. Ensimmäiseksi Daavidista alkanut kuningassuku näytti katkenneen Babylonian nimittäessä Juudean kuninkaaksi Daavidin sukuun kuulumattoman. Jumala oli luvannut Daavidille, että hänen sukunsa hallitsisi Israelia ikuisesti. Nyt linja näytti katkenneen. Toiseksi Jumala oli luvannut maan Abrahamin jälkeläisille. Oliko lupaus rikkoutunut Juudean joutuessa vieraan valtion omistukseen? Jerusalemin temppeli oli ollut Jahve-kultin keskus. Ilman sitä heräsi kysymys siitä, miten Jumalaa voitaisiin enää palvoa oikein ilman temppeliä ja siellä tehtäviä uhritoimituksia. Tuntui kuin suhde Jumalaan olisi katkaistu. Kaikki nämä herättivät neljännen ongelman koskien Jumalan vaikutusvaltaa. Jumala näytti hylänneen väkensä suuren kriisin keskellä ja rikkoneen esi-isille antamansa lupaukset. Kansa ei enää luottanut Jumalaan.¹² Syyksi Israelia kohdanneille onnettomuuksille epäiltiin Jeremian kirjan mukaan jopa epäjumalien palvonnan lopettamista (Jer.44:16–18).

Israelia kohdanneet mullistusten johdosta Jerusalemissa vallitsi problemaattinen ja lattea henkinen ilmasto, jossa Jumala tuntui kaukaiselta. Erityisesti Pohjoisen valtakunnan tuhoutuminen ja pakkosiirrot johtivat ihmiset pohtimaan Jahven vaikutusvaltaa maailman tapahtumiin.¹³ Myös profeetallisuus koki suuria muutoksia Babylonian pakkosiirtojen sekä temppelin tuhoutumisen seurauksena.¹⁴ Profeetat olivat aktiivisesti mukana yhteiskunnallisessa keskustelussa (mm. liittoutumisesta Egyptin kanssa), jonka johdosta heidän sanomaansa yritettiin kontrolloida. Paljon suuremman ongelman profeetallisuudelle aiheutti kuitenkin profeettojen uskottavuuden lasku. Pitkään jatkuneet rauhattomat olot saivat kansan kyseenalaistamaan profeettojen viestien ja vaatimusten alkuperää.¹⁵ Tässä ilmastossa kasvoi sukupolvi, joka oli alkanut irtaantua jahvismin patriarkaalista juurista.¹⁶ Näkemystä kuvaa hyvin esimerkiksi Hesekielin kirjan kohta 18:25 (Ja

---

¹² Schuller 1988, 47–48.

¹³ von Rad 1975b, 263.

¹⁴ Blenkinsopp 1983, 149.

¹⁵ Blenkinsopp 1983, 157–158.

¹⁶ von Rad 1975a, 391.

sitten te sanotte: ”Herra ei tee oikein”). Luottamus Jumalaan horjui. Kansa alkoi epäillä Herran olevan Babylonian jumalia heikompi tai hänen hylänneen lopullisesti kansansa.¹⁷ Jumalan voiman kyseenalaistaminen johti profeetat tuomaan esille Jumalan vaikutusvaltaa. Tämä näkyy siinä, miten Jumalan kuvaaminen voittoa ja voimakkaana soturina yleistyy Hesekielin ajan profeettojen teksteissä.¹⁸ He pyrkivät korostamaan sitä, miten Jahve oli vaikuttanut ja tulisi vielä vaikuttamaan historiassa. Kaikki maailman tapahtumat ja kansat olivat Jumalan hallinnassa. Esimerkiksi Egyptin sotamahti oli vain Jumalalta lainassa. Hesekielin aikana Babylonian nähtiin toimivan Jumalan ”välikätenä” maailmassa. Hesekielin aikainen Jeremia jopa kutsuu valtiota Jumalan palvelijaksi (Jer.25:9). Profeetat tulkitsivat maailmanhistorian tapahtumia Jumalan tahdosta ja toiminnasta käsin.¹⁹ Israelia kohdanneet onnettomuudet eivät johtuneet siitä, että Herra olisi hylännyt kansansa. Sen sijaan israelilaiset olivat hylänneet Jumalan ja aiheuttaneet itse kurjan tilansa.

Uudessa tilanteessa syntynyt profeetallinen traditio painotti israelilaisten tulevaa tuomiota. Katastrofit eivät johtuneet siitä, että Jumala olisi kääntänyt selkensä kansalleen, vaan Jumala itse oli Israelia kohdanneiden onnettomuuksien takana. Israelilaiset olivat hylänneet Jumalan ja isiensä uskon, mistä syystä he tulisivat nyt kokemaan ankaran ja ansaitun rangaistuksen. Israelilaisten ei tullut luottaa ”väärin” profeettoihin, jotka väittivät Jumalan suojelevan Jerusalemiä.²⁰ Jumala ei tulisi suojelemaan Jerusalemiä Babylonian vihalta, vaan Babylonia tulisi olemaan Jumalan rangaistuksen väline. Tämä oli oleellinen osa Hesekielin ja esimerkiksi Jeremian sanomaa.

---

¹⁷ Schuller 1988, 14; 48.

¹⁸ Schuller 1988, 88–89.

¹⁹ von Rad 1975b, 182–183; Renz 2002, 93.

²⁰ Collins 2004, 362–363.

2.2 Hesekielin näkemys Israelin kohtalosta

Jumala kutsui Hesekielin profeetaksi Babylonian pakkosiirron aikana (Hes.1–2). Hänen pappisuransa kattaa vuodet 593–571eKr.²¹ Hesekielin kuulijakunta muodostui Babyloniaan pakkosiirretyistä israelilaisista. Kirjan on kirjoittanut todennäköisesti Hesekielille uskollinen koulu tai piiri, jolla oli läheisiä yhteyksiä kulttiin.²² Hesekielin kirjan kielellinen asu osoittaa, että kirjan kirjoittaja on ollut perillä aikansa poliittisista tapahtumista sekä israelilaisten historiasta.²³ Kirjassa on myös painotuksia, jotka viittaavat siihen, että Hesekiel tunsu hyvin Jerusalemissa harrastettavan kultillisen toiminnan. Papeille oli tyypillistä korostaa asioiden sakraalista luonnetta, Israelin maan erityisasemaa, sekä sen kultillista statusta.²⁴ Useimmiten Hesekiel kuvaakin israelilaisten rikkomuksia pyhyys- ja puhtaussäädösten näkökulmasta.²⁵ Kirjasta käy ilmi, että Hesekiel koki tehtäväkseen sekä julistaa tuomio että varoittaa siitä. Hän kuvaa, kuinka Jumala tulee rankaisemaan häntä, jos joku tieltä harhautuneista israelilaisista kuolisi, kuulematta Jumalan sanomaa (Hes.3:17–21). Hänen tehtävänsä oli ennen kaikkea julistaa ja yrittää saada ihmisissä aikaan muutosta.²⁶

Kappaleessa 2.1 kerroin, että Hesekiel eli aikana, jolloin israelilaisten henkinen ja fyysinen ympäristö oli muutoksen alla. Babyloniaan siirretyt israelilaiset olivat revitty kotimaastaan vieraaseen valtioon vähemmistön osaan, eikä paluu näyttänyt mahdolliselta. Tämä herätti profeetan yleisössä vaikeita uskonnollisia kysymyksiä, joihin Hesekiel vastaa antamalla tapahtumille oman teologisen tulkintansa. Hesekielin kirjassa kerrotaan, että israelilaiset kääntyivät profeetan puoleen syyttäen Jumalaa kurjasta tilanteesta: ”Ei Herra meitä näe; Herra on hyljännyt tämän maan” (Hes.8:12). Hesekiel vastaa israelilaisten valitukseen julistamalla, että Jumala nimenomaan näkee israelilaiset. Hän näkee heidän

---

²¹ Sawyer 1987, 95.

²² Blenkinsopp 1983, 167; Mein 2001, 48.

²³ von Rad 1975b, 221.

²⁴ von Rad 1975b, 224.

²⁵ Schuller 1988, 121–123.

²⁶ von Rad 1975b, 232.

syntisyytensä ja epäuskonsa. Israelilaiset ovat itse tuoneet rangaistuksen päälleen epäjumalanpalveluksella ja hylkäämällä Herran. Hän tulisi tuhoamaan Jerusalemin rangaistuksena kansan synneistä (Hes.5:6, 6:9–10). Israelilaiset yrittivät välttää vastuun teoistaan sanomalla, että Herra rankaisee heitä isien pahoista teoista (Hes.18:2). Tämä ”nurina” on osoitus edellisessä luvussa mainitsemastani israelilaisten uskon sekularisoitumisesta. Hesekiel vastaa heille kumoamalla tuon vanhan opin julistamalla, että jokainen on itse vastuussa pelastumisestaan. Isät eivät ole vastuussa lapsistaan tai lapset isiensä teoista: ”Poika ei kannan isän syntivelkaa, eikä isä kannan pojan syntivelkaa” (Hes.18:20). On myös mahdollista, että Hesekiel pyrkii tässä kohti tuomaan esille Jumalan tuomion pikaisuutta. Rangaistus ei siirtyisi isältä pojalle, koska isä saisi elässään ansaitsemansa rangaistuksen.

Hesekielin kirjan sanomaa aina uuteen temppeliin (lukuissa 33–48) asti voi kuvailla synkäksi. Hesekiel tulkitsi, samoin kuin hänen aikalaisensa, Jeremia ja Deutero-Jesaja, Israelin muinaishistoriaa hyvin negatiivisessa valossa. Hesekielin mukaan israelilaiset olivat jo historiansa alusta asti toimineet Jumalan tahdon vastaisesti ja pysyneet synnin vallassa.²⁷ Israelilaiset olivat muun muassa häpäisseet pyhäkön, kääntyneet toisiin uskontoihin ja palvelleet epäjumalia eli tehneet itsestään epäpyhän Jumalan silmissä.²⁸ Israelia kohdanneet onnettomuudet johtuivat kansasta itsestään. Hesekielille pyhien asioiden häpäisy oli israelilaisten suurin rikos. Hän näkee tulevan tuhon ainoana keinona puhdistaa maa kaikesta siellä tapahtuneesta vääryydestä.²⁹ Hän alleviivaa sitä, kuinka israelilaiset ovat itsessään arvottomia ja kykenemättömiä pysymään Jumalassa ja pelastumaan.³⁰ Edelliset sukupolvet olivat saaneet ansaitsemansa rangaistuksen ja nyt oli tämän sukupolven vuoro.³¹ (Toisaalta Hesekielin näkemys ei ole täysin lohduton, ihmisillä oli aina mahdollisuus kääntyä ja säästyä Jumalan vihalta.³²) Huolimatta toistuvista rikoksista, Jumala ei ole hylännyt kansaansa. Hesekiel haluaa israelilaisten ymmärtävän, että epäilysten sijasta, heidän tulisi olla kiitollisia

---

²⁷ von Rad 1975b, 226.

²⁸ von Rad 1975b, 224.

²⁹ Collins 2004, 360–361; Mein 2001, 76.

³⁰ von Rad 1975b, 228–229.

³¹ Schuller 1988, 104.

³² von Rad 1975b, 233–234.

Jumalan kärsivällisyydestä ja alistua tulevalle rangaistukselle, jonka jälkeen suhde Jumalaan voisi alkaa puhtaalta pöydältä.

Muinaisten israelilaisten kulttuurissa kunnia ja häpeä olivat oleellisia. Yhden ihmisen häpeällinen teko ei pahimmassa tapauksessa häpäissyt vain häntä itseään tai hänen perhettään, vaan koko heimon. Kunnia ja häpeä käsitykset sulki sisään myös valtioiden väliset suhteet.³³ Israelilaisille oli tärkeää säilyttää maine naapurivaltojen silmissä, mutta Juudean asema vasallina, epäonnistuneet kapinayritykset ja lopulta temppelin tuho, saivat Juudean ja ennen kaikkea juudealaisten jumalan näyttämään heikolta. Hesekielin mukaan israelilaiset olivat todella häpeän tilassa, olivat olleet jo ennen yllämainittuja onnettomuuksia.

Vertaus Israelista Jahvelle uskottomana vaimona (Hes.15) kertoo, että Jumalan silmissä israelilaiset olivat häpäisseet itsenä ja tuoneet häpeää hänen nimelleen palvomalla epäjumalia ja häpäisemällä temppelin. Israelilaisten synnit vaativat Jumalaa rankaisemaan heitä, mutta samalla Israelin maan menetys ja hänen kansaansa kohdannut tuho on häpeäksi Jumalalle itselleen. Vieraiden valtojen silmissä Juudean kohtalo näyttää osoitukselta Jumalan heikkoudesta. Hänen täytyykin palauttaa Israel takaisin sen asemaan kansakuntana ja rangaista Israelia vastaan rikkoneita valtioita oman nimensä tähden.³⁴ Kun tuomion alla olevat kansat ovat saaneet rangaistuksensa, ne tunnustavat, että Israelin Jumala on ainoa todellinen Jumala ja hänen nimensä saa sen kunnioituksen, joka sille kuuluu.

On otettava huomioon, että Hesekiel puhuu tiettyä tarkoitusta tavoitellen. Kuten kappaleessa 2.1 mainitsin, profeettojen uskottavuus oli toistuvien katastrofien myötä kääntynyt laskuun. Kansa oli asettanut kyseenalaiseksi Jumalan vaikutusvallan ja voiman. Hesekielin täytyi antaa kansalle vastaus, joka antaisi kriisissä elävälle kansalle tyydyttävän selityksen ja palauttaisi heidät takaisin Jumalan luo. Hesekielin vastaus oli yllättävän jyrkkä. Hän julistaa israelilaisille kovan ja ansaitun tuomion. Kansa oli itse tuonut katastrofit päälleen ja apua olisi turha etsiä mistään muualta, kuin Jumalalta. Menneisyydessä tehdyt liitot Jumalan kanssa eivät olleet tuoneet eivätkä toisi turvaa, koska kansa oli alusta asti rikkonut niitä vastaan. Jälleen kerran Jumalan täytyy julistaa Israelille tuomio

---

³³ Strong 2010, 476-477.

³⁴ Mein 2001, 215.

puhdistaakseen maan kaikesta siellä tapahtuvasta vääryydestä. Israelille pelastus tuli yhdessä tuomion ja tuhon kanssa.

2.3 Yhteenveto

500-luvulla eKr. israelilaiset elivät muutoksen ja suurien päätöksien aikaa.

Tulisiko olla uskollinen Babylonialle vai liittyä Egyptin kanssa kapinaan? Kansan ja profeettojen joukosta löytyi sekä puolesta, että vastaan puhujia. Toisten mielestä liittoumista löytyisi turva ja tie itsenäisyyteen, kun taas muun muassa profeetta Hesekielin mukaan israelilaisia odotti väistämätön tuho Babylonian käsissä, koska Jumala oli näin päättänyt.

Jo 600- luvulla eKr. oli alkanut israelilaisten henkisen ilmapiirin irtautuminen Jumalasta. Hesekielin aikana pakkosiirrot ja sisarvaltion tuhoutuminen johtivat israelilaiset kyseenalaistamaan Jumalan vaikutusvaltaa ja oikeudenmukaisuutta. Jumala ei ollut auttanut kansaansa sodassa Babyloniaa vastaan ja oli sallinut Jerusalemin pyhän temppelin tuhoutua. Jerusalemin temppeli ja siellä tapahtuva uhritoiminta olivat Jahve- kultin ydin ja temppelin tuho pakanavaltion käsissä herätti suuria teologisia ongelmia. Jumalan epäiltiin joko hylänneen Israelin tai olevan suurvaltojen sotamahtia/jumalia heikompi. Säilyttääkseen yleisönsä profeettojen täytyi löytää vastaukset vaikeisiin teologisiin ongelmiin. Profeettojen vastaus oli antaa tapahtuneille katastrofeille teologinen tulkinta. Kaikki Israelia kohdanneet tapahtumat olivat Jumalan tahdon ilmauksia. Jumala oli sallinut Pohjoisen valtakunnan tuhoutua ja samoin hän oli Jerusalemin tuhon takana. Jerusalemia ei ollut tuhonnut Babylonia, vaan Jumala. Jumalalla oli valta yli kaikkien kansojen ja Babylonia toimi hänen rangaistuksensa välikätenä. Kansa oli hylännyt Jumalan ja sulkenut korvansa profeettojen varoituksilta. He olivat itse kurjan tilansa takana.

Hesekiel kohtasi yleisön, joka suhtautui kriittisesti Jumalan profeettojen sanomaan eikä pelännyt kyseenalaistaa heidän julistustaan. Tässä tilanteessa Hesekielin täytyi muotoilla sanomansa niin, että se erottuisi muiden profeettojen puheista ja samalla herättäisi kuulijoiden mielenkiinnon. Hänen tuli ottaa julistuksessaan huomioon yleisönsä henkinen ilmapiiri ja vastata heille oleellisiin kysymyksiin. Jerusalemin tuhoutuminen oli aiheuttanut teologisen kriisin, jossa kansa kysyi oliko Jumala enää luotettava. Hesekiel vastaa julistamalla Jumalan absoluuttista valtaa maailmassa. Jumala ei ollut sidottu aiempien sukupolvien

kanssa tehtyihin sopimuksiin, vaan hän oli niiden kaikkien yläpuolella. Israelia kohdanneet katastrofit eivät johtuneet Jumalan voimattomuudesta. Jumala oli itse niiden takana. Hesekielin sanoma on jopa hänen aikalaisiinsa verrattuna synkkä. Koko historiansa ajan Israel on toiminut Herran tahdon vastaisesti. Tämä sukupolvi ei poikennut aiemmista. Jerusalemin ja temppelin tuho johtui kansan toistuvista rikkomuksista Herraa vastaan. Kaupungin täydellinen tuho oli ainoa keino puhdistaa maa kaikesta siellä tapahtuneesta vääryydestä. Tuomio ei ollut vain Juudean yllä, vaan myös muita valtioita tulitaisiin muistuttamaan siitä, että Jumala on Herra.

3 Vieraat maat tuomion alla

Edellisessä luvussa kuvailin lyhyesti Hesekielin kirjan historiallista kontekstia ja sen vaikutusta Hesekielin sanomaan. Lyhyt katsaus historialliseen kontekstiin oli tarpeellinen, koska ennustukset eivät ole syntyneet tyhjiössä, vaan aidossa historiallisessa tilanteessa. Tältä pohjalta siirryn seuraavaksi tutkimaan Hesekielin tuomioennustuksia luvuissa 25–32. Tarkoitukseni on yrittää hahmottaa ennustusten merkitys ja Hesekielin motiivin niiden lausumiselle. Pysin osoittamaan, että tuomioennustukset tukevat Hesekielin kirjan kokonaissanomaa. Niillä on selvä viesti ja ne on lausuttu selkeää tarkoitusta tavoitellen. Ennustukset vieraita kansoja vastaan sijaitsevat Hesekielin kirjan keskellä. Edeltävissä luvuissa (1–24) Hesekiel on julistanut tuomion Israelille. Seuraavaksi hän siirtyy Juudean naapureiden ja Tyroksen sekä Egyptin tuomioihin. Siinä missä Hesekielin kirjan alkupuoli kertoo israelilaisille, mistä heitä kohdanneet onnettomuudet johtuvat, vastaavat ennustukset vieraita kansoja vastaan enemmän kysymykseen Jumalan vaikutusvallasta ja oikeudenmukaisuudesta. Ennustukset vieraita kansoja vastaan on jaettu kahteen osaan, joista ensimmäinen käsittelee Israelin naapureita ja Tyrosta (25–28). Ne ovat erotettu Egyptiä koskevista ennustuksista lyhyellä Sidonia käsittelevällä kappaleella luvun 28 lopussa. Ennustukset eivät ole esiintyneet alun perin yhdessä, vaan erillisinä lyhyinä ennustuksina, jotka myöhemmät redaktorit ovat koonneet yhteen ja laajentaneet.

3.1 Israelin naapurivaltioiden tuomio

Ennustuksen vieraita kansoja kohtaan alkavat Israelin lähinaapureista; Ammon, Moab, Edom ja Filistea. En perehdy naapurimaita koskeviin teksteihin yhtä laajasti kuin Tyrokseen ja Egyptiin, koska niitä koskevat kappaleet ovat hyvin lyhyitä. Verrattuna Tyrosta ja Egyptiä käsitteleviin laajoihin lukuihin, Juudean naapurimaita käsittelevät jakeet tuntuvat enemmänkin sivuhuomautuksilta. Pidän todennäköisenä, että Hesekiel ei koe tarpeelliseksi kuvata maiden kohtaloja yhtä runsassanaisesti, koska ne eivät toiminnallaan muodostaneet samanlaista uhkaa hänen sanomalleen. Lukuja tutkiessani tulin johtopäätökseen, että vieraita kansoja koskevien ennustusten merkitys tulee ilmi selvimmin nimenomaan ennustuksissa Tyrosta ja Egyptiä vastaan

3.1.1 Ammon, Edom, Moab ja Filistea

Luvussa 25 Hesekiel kuvaa ammonialaisten, moabilaisten, edomilaisten ja filistealaisten tuomiota. Ennustusten sisältö paljastaa niiden olleen kirjoitettu temppelin ja Jerusalemin hävityksen jälkeen. Jokainen mainituista valtioista on jossain historiansa vaiheessa ollut israelilaisten vallan alla tai sotinut sitä vastaan. Muun muassa Ammon, Moab ja Edom olivat Babylonian puolella suurvallan kukistaessa kuningas Joojakimin aikaisen kapinan vuonna 597eKr.³⁵

Ensimmäisenä Hesekiel mainitsee ammonialaisten tuomion. Se on pilkannut Israelin kohtaloa (Hes.25:3,6), minkä tähden Jumala hävittää valtion lopullisesti (Hes.25:7). Sama kohtalo odottaa Moabia, joka myös pilkkaa Israelin kokemaa kohtaloa (Hes.25:8). Edom ja Filistea eivät osallistu pilkkaan. Sen sijaan valtiot ovat julmasti kostaneet Juudealle (Hes.25:12,15). Hesekiel tarkoittaa mahdollisesti valtioiden osallistuneen vuoden 587 eKr. kapinan kukistamiseen Babylonian rinnalla. Valtioille on yhteistä, että ne ovat rikkoneet Israelia vastaan, minkä tähden Herra nyt käy niitä vastaan. Edomia lukuun ottamatta, ennustukset päättyvät Jumalan itseilmaisuuksiin: ”Silloin he tietävät, että minä olen Herra” (Hes.25:5,11,17). Ennustuksissa on selvästi esillä, että maiden tuhon takana on nimenomaan Jumala ja hän nousee niitä vastaan, koska ne ovat tehneet vääryyttä Israelille.

Israelin naapurivaltiot ovat suuttaneet Jumalan toimimalla väärin Israelia kohtaan, mistä johtuen Jumala itse puuttuu niiden kohtaloon. Maita tulee kohtamaan tuho. Tuhoutuessaan ne tulevat tietämään, että Israelin jumala on Herra. Hänen hallussaan on myös vieraiden maiden kohtalo eikä hän jätä rankaisematta niitä, jotka tekevät vääryyttä hänen valitulle kansalleen.

3.1.2 Yhteenveto

Juudean lähinaapureita koskevat ennustukset ovat Hesekielin kirjassa hyvin lyhyitä ja muodoltaan sekä merkitykseltään samanlaisia. Maat olivat epäoikeudenmukaisilla teoillaan nostaneet Jumalan vihan päälleen. Hesekiel ennustaa, että ne saisivat vielä kokea Jumalan rangaistuksen. Juudean kokema tuho oli osa Herran pyhää suunnitelmaa ja sen ivaamisesta seurasi rangaistus.

---

³⁵ Zimmerli 1969, 12–19.

Naapurivaltoja koskevien ennustusten tarkoitus on tuoda ilmi Jumalan valtaa maailmantapahtumissa. Israelin tuhoutuminen ei ollut sattumaa, vaan Herra itse oli sen takana. Naapurivaltiot eivät tätä kuitenkaan ymmärrä ja pilkkaavat maahan poljettua Israelia. Jumala tulee lähitulevaisuudessa osoittamaan valtioille, kenellä on valta maailmassa. Hesekiel haluaa näissä lyhyissä ennustuksissa mahdollisesti muistuttaa israelilaisia siitä, ettei Herra unohda niitä, jotka ovat kohdelleet väärin hänen valittua kansaansa. Jumala on rangaissut omaa kansaansa sen rikkomuksista, mutta tulisi rankaisemaan myös Israelin naapureita. Oleellisinta ennustuksissa on Jumalan itseilmaisuus. Maiden tuhon kautta Jumala tekee itsensä tunnetuksi kansojen joukossa.

3.2 Tyroksen tuomio

Luvuissa 26–28 Jumalan viha kääntyy Israelin naapurivaltioista Tyrokseen. Tyros oli itsenäinen Kanaanilainen saarivaltio noin 160 kilometrin päässä Jerusalemissa.³⁶ Se menestyi laivastonsa ja kaupankäynnin ansiosta. Tyros oli olemassaolonsa aikana useimmiten jonkin suuremman valtion alamainen, eikä useista kapinoista huolimatta onnistunut saavuttamaan kestävää itsenäisyyttä. Hesekielin aikana Tyros osallistui Babylonian vastaiseen kapinaan Juudean ja Egyptin kanssa. Kapina päättyi huonosti, ja Babylonian kuningas Nebukadressar piiritti Tyrosta 13 vuotta, tuhottuaan ensin Jerusalemin vuonna 587 eKr.³⁷ Hesekiel ennusti, että Tyros tulisi tuhoutumaan kokonaan, niin että vain ”paljas kallio jää” (Hes.26:4). Näin ei kuitenkaan tapahtunut, vaan Tyros antautui Babylonialle ilman taistelua.³⁸ Yritän seuraavissa kappaleissa selvittää, miksi Tyros on saanut Hesekielin kirjassa (Egyptin lisäksi) niin paljon huomiota ja mikä asema Tyrosta koskevilla ennustuksilla on Hesekielin sanomassa.

---

³⁶ Allen 1990, 75.

³⁷ Zimmerli 1969, 23.

³⁸ Zimmerli 1969, 23.

3.2.1 Tyroksen hävitys Babylonian käsissä

Luvussa 26 Jumala puhuu Hesekielille ja käskee häntä julistamaan tuomion Tyrokselle (Hes.26:1–3). Luku voidaan sijoittaa ajalle ennen Tyroksen häviötä Babylonialle, lähelle Jerusalemin tuhoa.³⁹

Hesekielin mukaan Jumala langettaa tuomionsa Tyrokselle, koska se ilkkuu Jerusalemin kohtaloa (Hes.26:2). Jumala itse käy Tyrosta vastaan lähettämällä Babylonian kuninkaan Nebukadressarin toimimaan tuomionsa instrumenttina (Hes.26:7). Tyroksen tuho tulee olemaan niin suuri, että siitä tulee ”verkkojen kuivauspaikka” eli tyhjä alue, johon suuret verkot pystyi levittämään kuivamaan (Hes.26:14). Hesekiel kuvaa sanavalinnoillaan Tyroksen totaalista tuhoa, se ei profetaan mukaan tulisi koskaan toipumaan hävityksestä.

Hesekiel käyttää luvussa paljon muotoa; ”Näin sanoo Herra Jumala”, ”Sillä minä, Herra, olen puhunut” (mm. Hes.26:5,7,14). Tarkoituksena on vetää kuulijoiden huomio Jumalan voimaan ja kontrolliin ihmisten selkkauksissa.⁴⁰ Hesekielille Israelin Jumalan valta ja vapaus oli absoluuttista.⁴¹ Hän vaikutti myös vieraan valtion kohtaloon. Painotus on sama, kuin Israelin naapurimaita koskevissa ennustuksissa.⁴²

Vuoden 1992 suomenkielisessä Vanhan testamentin käännöksessä jae 11 on käännetty:”-- ja sinun mahtavat patsaasi kaatuvat maahan”, kun taas Zimmerlin mukaan jakeen osa kuuluisi kääntää:”--ja pilarit joihin **itsepäisesti** luotit kaatuvat maahan”.⁴³ Erona on huomautus Tyroksen jääräpäisyydestä. Tyros uskoi jääräpäisesti pystyvänsä välttämään Jumalan sille langettaman tuomion. Meren ruhtinaat eli naapurisaarten ja rannikkokaupunkien hallitsijat seuraavat kauhulla Tyroksen tuhoa (Hes.26:15–16). Babylonian tekemän hävityksen jälkeen Jumala antaa suuren tulvan pyyhkäistä Tyroksen yli niin, että vedet peittävät sen (Hes.26:19). Tämän jälkeen Jumala syöksee Tyroksen alas kuoppaan ja asettaa sen

---

³⁹ Zimmerli 1969, 40.

⁴⁰ Schipper 2009, 88.

⁴¹ Schuller 1988, 43.

⁴² Kts. sivu 18.

⁴³ Zimmerli 1969, 29.

asumaan syvyyksissä (Hes.26:20).⁴⁴ Kuoppa ja syvyys viittaavat tässä asiayhteydessä todennäköisimmin tuonelaan.⁴⁵

Hesekiel korostaa luvussa vahvasti Jumalan valtaa vieraan valtion kohtalossa. Se muistuttaa teemaltaan edellisen luvun ennustuksia. Samoin kuin Israelin naapurivaltojen Ammonin ja Moabin, Tyroksen kohtalo johtuu sen vahingoniloisesta pilkasta Israelia kohtaan. Erona on jakeessa 11 ilmenevä Tyroksen jäärapäisyyden esiintuominen. Tyros on itsepäisesti asettunut vastustamaan Jumalan tahtoa kapinoimalla Babyloniaa vastaan.⁴⁶ Kenties se luotti saarisijainnin takaavan sille turvan? Joka tapauksessa Tyroksen rangaistus on ankara, se hävitetään maan tasalle ja Jumala lähettää sen tuonelan alimpaan kolkkaan.

3.2.2 Laivan uppoaminen

Luku 27 jatkaa Tyroksen tuhon kertomusta. Edellisessä luvussa ”meren ruhtinaat” virittivät surulaulun Tyrokselle, mutta tällä kertaa Jumala käskää Hesekieliä laulamaan suruvirren Tyroksen kohtalosta. Luvussa Tyrosta kuvataan kauniiksi ja valtavaksi laivaksi, joka tulee uppoamaan meren keskellä. Profeetallisessa kirjallisuudessa paraabelit esiintyvät usein konfliktien yhteydessä. Niiden tarkoituksena on tehostaa tuomion sanomaa.⁴⁷ Jakeet 3–25 kuvaavat Tyroksen kauneutta ja sen kaupallista mahtia, joka tulee uppoamaan meren syvyyksiin. Luku alkaa surulauluna, mutta jakeet 12–24 ovat proosaa.⁴⁸ Ne ovat ilmeisesti lisätty jälkikäteen ja, kun ne poistaa välistä, jäljelle jää koskettava valitusvirsi Tyroksen kohtalosta. Luku voidaan ajoittaa ajalle ennen Tyroksen häviötä Babylonialle, koska se ei kuvaa tapahtumia historiallisesti oikein.⁴⁹ Luvussa ei, toisin kuin edellisessä, selkeästi kerrota Jumalan osallisuudesta tapahtumiin. Ainoastaan alussa Hesekielille tullut käsky paljastaa, että Tyroksen ”uppoamisen”

---

⁴⁴ Zimmerli 1969, 38–39.

⁴⁵ Asiasta lisää luvussa 4.

⁴⁶ Zimmerli 1960, 24.

⁴⁷ Schipper 2009, 44.

⁴⁸ Zimmerli 1969, 53.

⁴⁹ Zimmerli 1969, 56.

takana on Jumala. Laaja luettelo laivan rakennusmateriaaleista osoittaa Tyroksen rikkautta. Ennustuksissa Tyrosta ja Egyptiä vastaan Hesekiel kuvaa maiden loistoa ylitsevuotavaisesti. Tarkoituksena on korostaa sitä, kuinka korkealta maat tulevat vielä putoamaan. Esimerkiksi Egyptissä oli pulaa puutavarasta, mihin verraten se puumäärä, mikä Tyroksella oli käytettävissään laivan rakennukseen, oli valtaisa.⁵⁰ Jakeessa 32 on surulaululle tyypillinen entisen loiston ja tapahtuneen tuhon kuvaus.⁵¹ Tyrosta ei pilkata tai ivata vaan sen kohtaloa surraan. Luvun tarkoituksena on voinut olla vaikuttaa niihin, jotka kannustivat Tyrosta sen ollessa Babylonian piirittämänä. Hesekielin kuulijoiden joukossa oli mahdollisesti ihmisiä, jotka tunsivat sympatiaa Tyrosta kohtaan. Nämä henkilöt näkivät Tyroksen sitkeässä vastarinnassa mahdollisen toivon kipinän, jonkun, joka pystyisi pitämään pintansa Babyloniaa vastaan sen tuhattua jopa Jerusalemin. Hesekiel yhtyy valituslaulussa heidän tunteisiinsa, korostaa Tyroksen loistoa ja kaupallista mahtia, mutta tekee myös selväksi, että sen päivät on luettu, koska Jumala on niin määrännyt.⁵² Tyroksen kaatuminen on verrattavissa Jerusalemin kaatumiseen. Molemmat maat joutuivat kapinahenkisyytensä takia luopumaan etuoikeutetusta asemastaan.⁵³

Aiempaan lukuun verrattuna luku 27 on tyyliltään erilainen. Profeetta ei korosta Tyroksen syntisyyttä tai syyllisyyttä vaan suree sen kohtaloa. Yhtymällä Tyroksen puolella olevien israelilaisten tunteisiin, Hesekiel osoittaa ymmärtävänsä, miksi he toivoisivat Tyroksen selviävän. Hän tuo ilmi Tyroksen kauneutta ja rikkautta, mutta samalla muistuttaa, ettei saarivaltio tule välttymään Jumalan langettamalta tuomiolta. Luvun 26 ennustukseen verrattuna Hesekielin lähestymistapa on paljon pehmeämpi, mutta samalla jyrkkä. Yleisön huomion vangitsemiseksi on Hesekieliltä viisasta osoittaa myötätuntoa Tyrosta kohtaan, jos hänen kuulijoidensa joukossa oli saarivaltion kannattajia. Tyroksen kohtalon linkittäminen Jerusalemin tuhoutumiseen on muistutus israelilaisille siitä, mitä tapahtuu kaikille, jotka unohtavat kenelle kuuluu kiitos menestyksestä.

---

⁵⁰ Zimmerli 1969, 57.

⁵¹ Zimmerli 1969, 61.

⁵² Zimmerli 1969, 62–63.

⁵³ Renz 2002, 96.

3.2.3 Karkotus Eedenin puutarhasta

Luvussa 28 Jumala tuomitsee Tyroksen prinssin eli kuninkaan tuonelaan rangaistuksena turhamaisuudesta ja ylpeydestä. Luku voidaan jakaa kolmeen jaksoon; 1–10, 11–19, 20–26.⁵⁴ Kolmas osa siirtyy Tyroksen tuomiosta Sidoniin. Samoin kuin edellisessä luvussa, Hesekiel luettelee ensimmäisessä jaksossa Tyroksen saavutuksia. Hesekiel kuvaa Tyroksen saavutuksia ja viisautta: ”- - suuressa viisaudessasi olet kaupankäynnillä kartuttanut rikkautesi - -” (Hes.28:5). Tyroksen prinssi kuitenkin ylpistyi liikaa ja kuvitteli kaikkien aarteidensa keskellä olevansa jumala: ”Minä olen jumala, jumalain istuimella minä istun merten sydämässä” (Hes.28:2). Jumala nostaa vihansa Tyrosta vastaan osoittaakseen saarivaltioille, kuka on todellinen jumala ja rangaistakseen sitä röyhkeydestä (Hes.28:7–10). Jumala ei itse konkreettisesti toimi vaan hän käyttää ”julmaa pakanakansaa” tuomionsa välineenä (Hes.28:7). Tyroksen prinssi tulee kuolemaan ”niin kuin kaatuneet kuolevat” ja ”niin kuin ympärileikkaamattomat kuolevat muukalaisten käden kautta” (Hes.28:8,10). Hänet tullaan syöksemään alas kuoppaan (Hes.28:8). Nämä sanat esiintyvät Vanhassa testamentissa yleensä häpeällisen kuoleman yhteydessä.

Tyroksen viisautta kuvataan kykynä kartuttaa omaisuutta. Tyroksen rikastuminen kaupankäynnillä ei sinänsä ollut syntiä. Rikkaus kuitenkin johti Tyroksen kuninkaan kuvittelemaan liikoja itsestään, eikä hän antanut kunniaa sille jolle se kuului. Kunnia ja kiitos kuuluivat vain ja ainoastaan Jumalalle. Ensin Hesekiel jopa ihastelee Tyroksen viisautta ja kauneutta, mutta kohta seuraa kauhulla miten sen lahjat johtavat ylpeyteen ja väärään itsensä ylistykseen. Jumala rankaisee Tyrosta tuhoamalla sen kaikkein kauheimmalla tavalla.⁵⁵

Toisessa jaksossa Jumala käskee jälleen Hesekieliä virittämään itkuvirren Tyroksesta (Hes.28:12). Se on tyyliältään aiempia kappaleita hajanaisempi eikä seuraa kovin tarkasti itkuvirren mitta. Jaksossa on mielenkiintoinen kertomus olennosta, joka elää Jumalan luona, mutta tulee ylpeytensä vuoksi karkotetuksi. Vertauksesta tulee mieleen Eevan ja Adamin karkottaminen Eedenin puutarhasta. Hesekiel käyttääkin vertauksessa hyväksi vanhaa traditiota Eedenin puutarhasta.⁵⁶

---

⁵⁴ Zimmerli 1969, 73.

⁵⁵ Zimmerli 1969, 80; Renz 2002, 96.

⁵⁶ Zimmerli 1969, 90.

Hesekiel on ilmeisesti halunnut luoda kuulijoilleen vahvan mielikuvan käyttämällä kansalle tuttua tarinaa. Eevan ja Adamin tilalla on Tyroksen kuningas, joka syöstään pois Jumalan luota ja kerubi asettuu vartioimaan porttia (Hes.28:16). Vertauksen tarkoituksena on jälleen korostaa Tyroksen erityistä asemaa ja kauneutta, joka johtaa sen lankeemukseen.⁵⁷ Tyros väärinkäytti etuoikeutettua asemaansa ja tulisi kohtaamaan tuomion. Muut kansat tulevat seuraamaan kauhulla Tyroksen kohtaloa Jumalan oikeutetun vihan edessä (Hes.28:16).

Kolmannessa osassa Hesekiel mainitsee lyhyesti Sidonin tuomion (Hes.28:20–23). Jumala tulee hyökkäämään Sidonia vastaan osoittaakseen kaikkivaltiutensa, niin että: ”Kaikki saavat tietää, että minä olen Herra” (Hes.28:23). Kappale jatkuu kuvaamalla Israelin kohtaloa vieraiden valtioiden hävityksen jälkeen: ”Enää ei israelilaisilla ole vierellään pistävää okaa, ei purevaa piikkiä, ei kansaa, joka halveksii heitä. Niin he tulevat tietämään, että minä olen Herra, Jumala.” (Hes.28:24). Jakeissa 23–24 lukujen 25–28 teologinen motiivi tulee tiivistetyksi esille; Jumala on näiden vieraiden kansojen kohtaloiden takana. Hän tulee tuomitsemaan ne oikeudenmukaisesti rikostensa perustella samoin kuin Jahven valittu kansa kärsii omista rikkomuksistaan. Luvun viimeisissä jakeissa (Hes.28:25–26) Hesekiel kuvaa israelilaisten tulevaisuutta vieraiden kansojen hävityksen jälkeen. Jumala tulee kokoamaan israelilaiset takaisin yhteen ja he saavat rauhassa asua omassa maassaan. Jumala painaa Israelin maahan oikeutetussa asemassaan Tuomarina, mutta myös muistaa lupauksensa kansalleen ja on nostava sen takaisin ylös häpeästä, jotta kaikki kansat tietäisivät, että Jahve on Herra.⁵⁸

Luvussa 27 Hesekiel vertasi Tyrosta kauniiseen ja loisteliaaseen laivaan, jonka oppoamista profeetta seuraa murheellisena. Luvussa 28 hän jälleen kuvaa Tyroksen loistoa, mutta painotus on eri. On mielenkiintoista, miten Hesekiel edellisessä luvussa suhtautuu Tyroksen kauneuteen ja loistoon ikään kuin haikean ihailevasti, kun taas luvussa 27 nimenomaan valtion rikkaus on syy sen kohtaloon. Vanhan tarinan sekoittaminen Tyroksen tuomion kuvaamiseen on tehokas tapa avata ennustusta kuulijoille ja saada se myös pysymään mielissä. Sidonia

---

⁵⁷ Zimmerli 1969, 91.

⁵⁸ Zimmerli 1969, 100.

käsittelevät jakeet toimivat kaikki aiemmat vieraita kansoja vastaan lausut ennustukset yhteen kokoavina ja tiivistävinä.⁵⁹ Jumalalla oli valta kaikkiin maailmantapahtumiin ja niiden kautta Hän olisi tekevä nimensä tunnetuksi. Vieraiden valtioiden saatua tuomionsa, koittaa israelilaisille uusi aika.

3.2.4 Yhteenveto luvuista 26–28

Hesekielille Tyroksen tuomio on selvä. Se on epäoikeudenmukaisella toiminnallaan vetänyt päälleen Jumalan vihan ja tulisi nyt maksamaan teoistaan. Tyroksen kohtaloksi koituu sen ylimielinen asenne ja kieltäytyminen alistumasta Jumalan tahdolle.

Ensimmäisessä Tyrosta käsittelevässä luvussa saarivaltio iloitsee Jerusalemin kaatumisesta ja pilkkaa maata sen ahdingossa. Luvussa on selkeästi esillä Hesekielin ajan profeetallinen traditio, joka korosti Jumalan tuomion olevan maailman yllä ja Babylonia tulisi olemaan tuon tuomion väline. Tämä lähtökohta mielessä pitäen Tyroksen tuomio tulee helpommin ymmärrettäväksi. Babylonian vastustaminen merkitsi samaa kuin Jumalan vastustaminen. Kapinoimalla Babyloniaa vastaan Tyros kapinoi itse asiassa Jumalaa vastaan.

Luvussa 27 Jumala käskee Hesekieliä virittämään itkuvirren Tyrokselle.

Laivavertauksen tarkoituksena on ylistää Tyroksen kauneutta ja mahtia, joka kuitenkin kaikesta loistostaan huolimatta tulee kaatumaan, koska se asettui vastustamaan Jumalan suunnitelmaa. Tyroksen kohtalo on samanlainen kuin Israelin. Jumala oli antanut maille etuoikeutetun aseman luomakunnassa, mutta valtiot kapinoivat Jumalaa vastaan. Rangaistuksena niiltä riistetään kaikki niiden valta ja loisto. Luvussa ei tuoda yhtä selkeästi esille Jumalan läsnäoloa kuin aiemmassa, mutta luvun alku kuitenkin osoittaa, että Jumala on kaiken takana. Ennustuksen yhtenä tarkoituksena on ollut osoittaa niille israelilaisille, jotka toivoivat Tyroksen kykenevän vastustamaan Babyloniaa, että toivo oli turha. Tyros oli rikkonut Jumalaa vastaan ja tulisi saamaan ansaitsemansa rangaistuksen. Ei olisi ollut erikoista, että israelilaisten sympatia oli Tyroksen puolella. Kansa oli todennäköisesti katkera Babylonialle, joka hävitti Jerusalemin ja toimeenpani pakkosiirrot. Ajatus pienestä saarivaltiosta, joka kykeni monta vuotta säilyttämään asemansa Babylonian piirityksestä huolimatta, kenties kuulosti Babylonian

---

⁵⁹ Zimmerli 1969, 99–100.

kuninkaan voittamasta kansasta lohdulliselta ja toivoa herättävältä. Hesekiel osoittaa ymmärtävänsä kansan tunteen, mutta haluaa samalla tehdä selväksi, että toivo oli turhaa. Jumalan viha lepäsi maanpiirin yllä, eikä kukaan omaan mahtiinsa turvautuva tulisi siltä välttymään.

Viimeisessä Tyrosta käsittelevässä luvussa on edellisiin lukuihin nähden selkeä moraalinen opetus; ylpeys käy lankeemuksen edellä. Luvussa on kuvaus olennoista, joka asui Jumalan luona Eedenin puutarhassa. Vertauksessa Hesekiel korostaa Tyroksen asemaa menestyvänä ja rikkaana valtiona. Hesekiel korottaa Tyroksen vertauksen kautta korkeaan asemaan, jolloin sen alastulosta tulee erityisen dramaattinen. Opetuksena on, että Tyros kaikessa kauneudessaan ja viisauudessaan käytti väärin asemaansa ja otti kunnian loistostaan itselleen. Näin ollen aiheutti itse oman tuhonsa unohtaessaan kenelle kunnia todella kuuluu.

Ennustuksissa Tyrosta vastaan on monia tutkimuskysymysten kannalta kiinnostavia korostuksia. Hesekiel tuo luvuissa ilmi, miten Jumala vaikuttaa, ei vain Israelin kohtaloon, mutta myös vieraan valtion tuhoon. Hän käyttää monia keinoja kuulijoidensa huomion saamiseksi; muun muassa tunteisiin vetoamista, vertauksia ja vanhojen tarinoiden uudelleen selittämistä. Sivustakatsojasta voi näyttää siltä, että Babylonia sotii Tyrosta vastaan, mutta todellisuudessa Israelin Jumala on kaiken takana. Tyroksen kohtaloksi koituu ylpeys ja epäoikeudenmukainen käytös sekä Jumalan suunnitelman vastustaminen. Jumalan vastainen käytös oli koitunut myös Israelin kohtaloksi. Jumala oli Juudean ja Jerusalemin tuhon takana ja hän tahtoi vieraiden valtojen alistuvan rangaistuksensa välineen, Babylonian, vallan alle. Israelilaiset eivät olleet valmiita uskomaan, että Jumala oli todella kaiken takana. Sen sijaan hänen epäiltiin hylänneen kansansa tai olevan Babyloniaa heikompi, koska ei ollut suojellut Israelia sen hyökkäyksiltä.⁶⁰ Hesekiel tuo tapahtumille uuden teologisen selityksen, joka osoittaa molemmat kansan syytökset vääriksi. Hän haluaa kuulijoidensa ymmärtävän Tyros- ennustuksista, että Jumala vaikuttaa kaikissa maailman tapahtumissa. Israelilaisten oli turha toivoa Tyroksen säästyvän, koska Jumala oli sodassa sitä vastaan.

---

⁶⁰ Kts. sivu 14.

3.3 Faraon ja Egyptin tuomio

Tutkin seuraavaksi lukuja 29–32, jotka käsittelevät Egyptin tulevaa tuomiota Jumalan käsissä. Egyptin historia Israelin kanssa on pitkä ja kirjava. Hesekielin aikana Egyptiä ei nähty uhkana vaan liittolaisena Babylonian laajentumispyrkimyksiä vastaan. Egypti pyrki käyttämään hyväkseen juudealaisten itsenäistymishaaveita ja muodostamaan liittouman Babyloniaa vastaan, josta alkoi muodostua selvä uhka Egyptin valtakunnalle. Egypti vastustikin Hesekielin aikana kaikkein sitkeimmin Babylonian imperiumin kasvua. Hesekiel kuitenkin näki Egyptin viettelijättärenä, joka valoi israelilaisiin väärää uskoa ja esti heitä ottamasta vastaan ja hyväksymästä heidän ansaitsemaansa rangaistusta Jumalalta.⁶¹ Hesekielin kuvaukset valtion kohtalosta vaihtelevat käsiteltävien lukujen välillä, mutta on selvää, että Egyptin kohtalo tulee olemaan paljon Tyrosta pahempi. Luvuissa Hesekiel käyttää paljon kiinnostavia käsitteitä ja kielikuvia, joihin perehtyminen on tutkimuksen kannalta tarpeellista. On mielenkiintoista selvittää, onko Hesekielillä sama motiivi Egyptiä vastaan lausutuille ennustuksille kuin Tyrosta vastaan.

3.3.1 Niilin krokotiilin tuomio

Luku 29 alkaa Jumalan käskyllä Hesekielille puhua Egyptin faraolle. Jumala itse on faraota vastaan, koska israelilaiset ovat turhaan tukeutuneet Egyptiin ja kärsineet sen takia (Hes.29:6–8). Egypti on myös ottanut itselleen kunnian Niilin luojana, vaikka kunnia kuuluisi antaa Jumalalle (Hes.29:9–11). Rangaistuksena Jumala tulee tekemään Egyptin maasta aution ja raunion (Hes.29:9). Hesekiel vertaa luvun alussa Egyptin faraota krokotiiliin, joka elää Niilissä (Hes.29:3–5). Tuo krokotiili tullaan kiskomaan kuivalle maalle tapettavaksi. Sama kohtalo uhkaa sen ”panssarissa” roikkuvia kaloja. Kalat symboloivat Egyptin kansaa (Hes.29:4). Se, että ei vain Egyptin farao, mutta myös hänen kansansa heitetään aavikolle, on kuvaus siitä kuinka Egypti tulee autioitumaan.⁶² Uhattuaan ensin tuhota Egyptin raunioiksi asti, Jumala kuitenkin luvun loppupuolella lupaa tuoda 40 vuoden hajaannuksen jälkeen ympäri maata ajautuneet egyptiläiset takaisin

---

⁶¹ Zimmerli 1969, 103; Collins 2004, 369.

⁶² Zimmerli 1969, 112.

kotimaahansa (Hes.29:13–16). Egyptistä ei enää koskaan tule yhtä suurta valtiota kuin se oli. Se ei tule enää hallitsemaan muita kansoja, eivätkä israelilaiset enää hae siitä turhaan turvaa (Hes.29:15–16).

Egyptin uskonnossa krokotiili oli jumalan ilmentymä.⁶³ Vertauksessa korkotiili väittää luoneensa Niilin joen. Jumala vastaa tähän väitteeseen nostamalla krokotiilin pois vedestä keskelle aavikkoa, missä se tulee kuolemaan.

Vertauksessa voi nähdä, kuinka Jumala tuhoaa faraon, mutta myös egyptiläisen jumalan, kenties osoittaakseen, että Israelin jumala on muita jumalia voimakkaampi. Tässä on mahdollisesti vastalause israelilaisten epäilyksiin siitä, onko Jahve Juudeata suurempien valtioiden jumalia heikompi.⁶⁴ Egyptin 40 vuotta kestävä hajaannus on tuttua israelilaisten vaelluksesta autiomaassa. Samoin kuin israelilaiset, egyptiläisetkin tullaan kokoamaan yhteen 40 vuoden jälkeen. Erikoista on, että Hesekiel ei ennusta Egyptin lopullista tuhoa vaan Egypti tulee 40 vuoden jälkeen nousemaan, mutta ei kuitenkaan entiseen loistoonsa. Miksi Hesekiel suhtautuu Egyptiin näin ”lempeästi”? Taustalla saattaa olla jo Tyrosta käsittelevässä kappaleessa ilmennyt tarve yhtyä israelilaisten tuntoihin.

Jakeessa 18 Jumala puhuu jälleen Hesekielille. Hän lupaa Babylonian kuninkaalle Nebukadressarille Egyptin palkkioksi Tyroksen hävityksestä (Hes.29:18).

Babylonia ei Hesekielin mukaan ole saanut palkkiota Tyroksen valloittamisesta. Hesekiel oli ilmeisesti tietoinen Tyroksen antautumisesta ilman taistelua pitkän piirityksen jälkeen. Tyrosta ei näin ollen kohdannut sellainen hävitys, kuin Hesekiel oli ennustanut. Hesekielille itselleen tämä ei aiheuttanut ongelmaa, koska aito profeetta tietää, että Jumala on historian herra ja hänellä on vapaasti valta perua tuomionsa tai antaa niiden kadota merkityksettöminä.⁶⁵ Toisaalta on esitetty, että Hesekiel nimenomaan tässä luvussa pyrkii puolustamaan asemaansa profeettana, koska hänen ennustuksensa Tyroksen tuhosta ei ollut toteutunut.⁶⁶

Viimeinen jae (Hes.29:21) lisää ennustukseen toivon israelilaisten vapautuksen päivän pikaisesta tulosta. Kun Egypti kaatuu, koittaa israelilaisille pelastuksen päivä. Tuhoa ja tuomiota seuraa parempi huomen.⁶⁷ Profeetta näkee Egyptin

---

⁶³ Zimmerli 1969, 111.

⁶⁴ Kts. sivu 10.

⁶⁵ Zimmerli 1969, 120.

⁶⁶ Renz 2002, 98.

⁶⁷ Zimmerli 1969, 120.

mahdollisesti viimeisenä ”pahana”, viimeisenä esteenä Jumalan ja israelilaisten välissä.

Niin Tyroksen, kuin Egyptinkin kohtaloksi koituu ylpeys. Farao väittää luoneensa Niilin. Tosiasiassa kaiken luodun takana on yksi ja sama Jumala. Egypti on myös harhaanjohtanut israelilaisia ja saanut nämä luottamaan muuhun voimaan kuin Jumalaan. Tästä johtuen Jumala hävittää Egyptin, mutta ei kuitenkaan tuhoa sitä vaan palauttaa sen takaisin aikaan, jolloin se oli oikealla polulla ja noudatti Jumalan suunnitelmaa.⁶⁸

Samoin kuin Tyroksen kohdalla, Hesekiel haluaa osoittaa israelilaisille, että apua olisi turha hakea muualta kuin Jumalalta. Egypti ei tulisi auttamaan israelilaisia, vaan se tulee kaatumaan Babylonian edessä. Egyptin vertaaminen krokotiilin on retorinen keino, mutta toisaalta Egyptin uskonnossa krokotiili oli jumalan ilmentymä. Profeetta haluaa mahdollisesti osoittaa, että Israelin Jumala kykenee helposti tuhoamaan naapurivaltojen jumaluudet, jos näin tahtoo. Egyptin hävitys ei kuitenkaan ole lopullinen. 40 vuoden hajaannuksen jälkeen Jumala kokoaa egyptiläiset yhteen, samoin kuin hän tulee tekemään israelilaisille. On vaikea sanoa, miksi Jumala säästää Egyptin. Mahdollisesti Hesekiel haluaa pehmentää Egyptin kohtaloa, koska israelilaisten joukossa oli valtion kannattajia tai kenties hän haluaa muistuttaa israelilaisia heidän omasta hajaannuksen ajastaan, joka ei myöskään tulisi kestäväksi ikuisesti. Edellistä tulkintaa tukee mahdollisesti se, että luvun lopussa Hesekiel puhuu israelilaisten pelastuksen tai uuden alun päivästä, joka koittaisi pian Egyptin kaaduttua. Profeetta mahdollisesti johdattelee kuulijaansa pohtimaan Egypti- ennustuksen lomassa israelilaisten kohtaloa ja Herran suunnitelmaa sen varalle.

3.3.2 Egyptin käsi katkaistaan

Jumala puhuu jälleen Hesekielille ja kertoo, että Jahven päivä on lähellä (Hes.30:2–3). Hesekiel kuvaa Jumalan päivää pilvien ja pakanakansojen päivänä. Sinä päivänä miekka tulee surmaamaan monia kansoja, erityisesti se käy Egyptiä vastaan. Jumala tuo Babylonian kuninkaan Egyptiä ja sitä tukevia kansoja vastaan (Hes.30:10). Egyptiläisiä kaupunkeja luettelemalla Hesekiel kuvaa, kuinka

---

⁶⁸ Zimmerli 1969, 116.

lopullinen valtion tuomio on (Hes.30:13–19). Vaikka se kutsuisi kaikki tukijansa avukseen maailman ääristä, ei se pysty välttämään kohtaloaan, koska Jumala on näin määrännyt.⁶⁹ Ennustuksesta on hävinnyt kokonaan edellisen luvun toivo Egyptin toipumisesta tulevaisuudessa. Tuho on lopullinen. Jakeessa 13 mainitaan Egyptin epäjumalat, jotka Jumala tulee tuhoamaan. Olisiko tässä vastausta israelilaisten kysymyksiin vieraiden valtojen jumalien voimasta?

Jakeissa 20–26 Hesekiel kuvaa kuinka Jahve tulee iskemään Egyptiä niin voimakkaasti, ettei se voi enää toipua. Egyptin faraon käsi tullaan katkaisemaan, eikä sitä voida enää parantaa. Vanhassa testamentissa ”käsi” oli usein voiman symboli. Jumala johdatti israelilaisia ”väkevällä kädellään” ja kuritti heitä ”lujalla” tai ”kovalla” kädellä. On mahdollista, että profeetta haluaa tässä kohti erityisesti täsmentää sitä, että Egyptin suunnalta on turha odottaa apua.⁷⁰

Israelilaiset toivoivat Egyptin vahvoilla käsillään auttavan heitä. Profeetta torjuu tällaisen toivon ja osoittaa mitä tapahtuu kuolevaisen ”vahvalle kädelle” Jumalan vihan edessä.⁷¹ Babylonia tulee voittamaan Egyptin, koska Jahve itse vahvistaa sen kädet eikä Egypti kykene auttamaan Israelia.

Luvussa olevat ennustukset eivät jätä Egyptin kohtaloa epäselväksi, Jumala tulee hävittämään valtion maan tasalle. Babylonia toimii jälleen Jumalan tuomion instrumenttina. Todellisuudessa kaiken takana ja taustalla on Jumala. Luvun perusteella Egyptillä on paljon tukijoita, joista ei kuitenkaan tule olemaan tuomitulle maalle apua. On selvää, että Hesekiel korostaa tässä luvussa, samoin kuin edellisessä, Egyptin voimattomuutta. Se ei tule israelilaisten avuksi, koska sitä odottaa sama kohtalo, kuin kaikkia Jumalan vihan alla olevia valtioita. Egyptin epäjumalien tuhoaminen on ollut profeetalta mahdollisesti taktinen valinta. Olihan kansa osoittanut epäilevänsä Jumalan mahtia.⁷²

---

⁶⁹ Zimmerli 1969, 135.

⁷⁰ Zimmerli 1969, 138.

⁷¹ Zimmerli 1969, 139.

⁷² Kts. sivu 9.

3.3.3 Egyptin puu kaatuu

Luvussa 31 Egyptiä verrataan suureen syppressiin, joka tulee kaatumaan kaikessa loistossaan. Puun symboliikasta on tutkijoiden kesken useita mielipiteitä. Joidenkin tutkijoiden mukaan puun kaatuminen heijastelee tarinaa pahan ajamisesta pois Jumalan puutarhasta ja joidenkin mukaan se on faabeli satumotiivilla. Toisten mielestä puun laskeutuminen tuonelaan on pelkkää myöhempää lisäystä. Ottaen huomioon aiemmat luvut, pidän todennäköisenä, että luvun 31 motiivi on linjassa aiempien kappaleiden kanssa. Se kuvaa mitä tapahtuu niille, jotka kurkottavat liian korkealle.⁷³ Egypti on vain valtio valtioiden joukossa. Koska se on unohtanut asemansa luomakunnassa, Jumala tulee osoittamaan sille paikkansa.

Kertomus mystisestä puusta ilmaisee, että Hesekiel oli tietoinen aikanaan vaikuttavista legendoista ja myyteistä.⁷⁴ Hän myös osaa käyttää niitä sanomansa ilmaisemiseen kuulijoilleen tuttujen tarinoiden muodossa.

Luku kertoo puun kaatumisen syyksi liian suureksi kasvaneen ylpeyden (Hes.31:10–11). Hesekiel kuvaa kärjistäen puun suurta loistoa, mikä tulee vain korostamaan sen kaatumista. Jumala rankaisee puuta lähettämällä brutaalin kansan pilkkomaan sen palasiksi ja jakamaan palaset ympäri maailmaa (Hes.31:12). Puun hävittäminen ei kuitenkaan vielä riitä vaan puu suistuu tuonelaan (Hes.31:14–15) ”ympärileikkaamattomien ja julmasti surmattujen joukkoon” (Hes.31:18). Todennäköisesti brutaalilla kansalla viitataan nimenomaan Babyloniaan. Kaikki eläimet, jotka ennen hakivat puun alta varjoa, jäävät nyt ilman sen suojaa. Luku korostaa, että kaiken luodun tulee muistaa olemuksensa. Puiden ei tule kasvaa taivaaseen asti, vaan pysyä maan piirissä. Tässä luvussa Hesekiel tuo ilmi, kuinka kaikki suuret ja loisteliaat valtiot ovat jatkuvasti riskirajoilla. Menestys ja loisto eivät ole ihmisten tekoa vaan kaiken takana on Jumala. Tämän unohtaminen johtaa väistämättömään tuhoon.⁷⁵

On mahdollista, että Hesekiel pyrkii puu- vertauksessaan muistuttamaan kuulijoitaan kaatuneesta Assyrian valtiosta ja Egyptin suhteesta Israeliin tuona

---

⁷³ Zimmerli 1969, 147–148.

⁷⁴ von Rad 1975b, 221–222.

⁷⁵ Zimmerli 1969, 151–153.

aikana.⁷⁶ Egypti oli tuolloin luvannut auttaa israelilaisia sodassa Assyriaa vastaan, mutta epäonnistui. Profeetat olivat varoittaneet jo Assyrian valtakautena juudealaisia olemaan luottamatta Egyptin apuun.⁷⁷ Egyptistä ei ollut turvaa Assyrian aikana, eikä siltä tulisi hakea turvaa tulevaisuudessakaan. Toisaalta on esitetty, että ennustuksessa muistutettaisiin kuulijoita Assyrian loistosta ja siitä miten se kaatui kaikesta mahdollisista huolimatta. Egypti ei ole ottanut Assyrian kohtaloa varoittavana esimerkkinä vaan pyrkinyt jopa suurempaan loistoon. Sen kohtalo tulee olemaan samanlainen kuin Assyrian.⁷⁸

Luku 31 jatkaa aiempien ennustusten teemaa. Egypti tulee tuhoutumaan Jumalan toimesta, kaikesta loistostaan huolimatta. Hesekiel muistuttaa Egyptiä koskevissa ennustuksissaan kerta toisensa jälkeen olemaan luottamatta Egyptiin. Kaikki kansat, jotka ennen hakivat sen ”varjon alta” suojaa, jäävät nyt ilman Egyptin tukea. Näin kävisi myös Israelille, jos se ei lakkaa tukeutumasta Egyptiin. Egypti ei kykene edes auttamaan itseään Jumalan tuomion edessä. Egyptin kohtaloksi ei riitä pelkkä maan tasalle hävittäminen, vaan Jumala suistaa sen armottomasti tuonelaan ikuisen häpeään. Hesekiel käyttää jälleen hyväksi kansalle tuttuja legendoja (myyttinen puu) vahvistaakseen sanomaansa. Sanavalinnat viittaavat jo kaatuneeseen Assyriaan. Egyptin olisi tullut muistaa Assyrian kohtalo ja ymmärtää, mitä tapahtuu niille, jotka kurkottavat liian korkealle. Egyptistä ei ollut israelilaisille apua Assyriaa vastaan, eikä siitä olisi vastusta Babylonialle. Ainoa johon Jumalan valitun kansan tulisi panna toivonsa on ainoa todellinen jumala, Israelin Jumala.

3.3.4 Matka tuonelaan

Viimeinen tutkimuksen kannalta tarkempaa esittelyä vaativa luku on 32. Luvussa Egyptin tulevaa tuhoa kuvataan jälleen kerran. Myös tässä luvussa profeetta saa tehtäväkseen lausua surulaulun Egyptin puolesta, koska Jumala käy sitä vastaan (Hes.32:2). Egyptiä kuvataan suureksi käärmeen kaltaiseksi olennoiksi, jonka

---

⁷⁶ Assyrian kuninkaiden valtaistuinsaleissa kuvattiin toistuvasti kuninkaita hoitamassa kosmista elämän puuta. Strong 2010, 488.

⁷⁷ Strong 2010, 488–489.

⁷⁸ Renz 2002, 100.

Jahve kiskoo suurella verkolla maalle ja levittää sen osia ympäri maata (Hes.32:2–5). Siitä, miten sen veri virtaa ja raadosta riittää osia joka maan kolkkaan, korostaa pedon valtaisa kokoa ja eroa tavallisesta krokotiilista. Samoin kuin puu luvussa 31 ei ollut tavallinen puu, vaan kosminen puu, ei luvussa kuvattu käärmeen kaltainen olio ole tavallinen käärme. Molemmissa kertomuksissa Hesekiel käyttää sanavalintoja, jotka liittävät ne alkukantaiseen kaaokseen, jota vastaan Jumala taisteli aikojen alussa.⁷⁹

Luvun jakeet 17–32 kertovat Egyptin matkasta tuonelaan. Egyptin matka on synkkä, tuonelassa ei odota loisto vaan häpeä toisten ympärileikkaamattomien ja miekkaan kaatuneiden rinnalla. Hesekiel korostaa sanavalinnoillaan Egyptin häpeää. Lähi-idän kulttuureihin liittyy vahvasti käsitys kunnian ja häpeästä. Kuolemalla oli suuri merkitys kunnian ja häpeään liittyen. Ilman kunniallista hautaamista kuolleesta tuli kirottu ja hän joutui häpeään tuonelassa. Kunniallisesti haudatuille oli tuonelassa oma paikkansa. Egyptin paikka ei ollut sankareiden tai muiden kunniakkaasti kuolleiden joukossa.⁸⁰ Jakeissa 22–26 kuvataan kuinka kolme suurta entistä valtiota makaa tuonelassa paikassa, johon päätyvät kunniattomasti haudatut. Jakeessa 22 kerrotaan Assyriasta ja siinä on havaittavissa kaiku ajasta, jolloin se levitti kauhua maan päällä ja päättyi Jumalan tuomiosta tuonelaan. Muun muassa entisen suurvallan Elamin kohtalo oli samanlainen. Ennen se oli maan päällä levittänyt kauhua, mutta nyt se makaa tuonelassa rangaistuksena teoistaan maan päällä.⁸¹ Niiden seurassa Egypti tulisi viettämään ikuisuuden.

Osion tarkoitus on kuvata, miten jo aiemmin historiassa itsestään liikoja kuvitelleet suuret valtiot ovat päätyneet tuonelaan kunniattomasti haudattujen joukkoon Jumalan tuomitsemina. Samoin on käyvä nykyhetkessä Egyptille. Egypti tulee syöksymään alas tuonelaan, koska se kuvitteli olevansa suurempi kuin Jumala. Jumala karkottaa sen alas tuonelaan kunniattomasti haudattujen joukkoon kaikesta sen maallisesta loistosta huolimatta.⁸² Luku kertoo meille Jumalan itseilmaisusta jonkin valtion ottaessa liikaa kunniaa itselleen.⁸³ Tällöin

---

⁷⁹ Zimmerli 1969, 149; 159.

⁸⁰ Strong 2010, 493-494.

⁸¹ Zimmerli 1969, 173–175.

⁸² Zimmerli 1969, 177–178.

⁸³ Zimmerli 1969, 162.

Jumala toimii, joko toisten valtioiden sotajoukkojen kautta, tai itse suoraan palauttaakseen liikaa ylpistyneen valtion takaisin paikalleen luomakunnassa. Egyptin kohtaloa käsittelevässä artikkelissa⁸⁴ tutkittiin Egyptin matkaa ja kohtaloa tuonelassa suhteessa israelilaisiin. Israelilaiset tunsivat olevansa Egyptin kanssa samassa tilanteessa; kuolleita ja häpeässä. Hesekiel ei kiellä tätä, mutta hän tekee eron Egyptin ja Israelin kohtaloiden välillä. Siinä, missä Egypti on jäävä ikuisen häpeään tuonelassa, Jumala tulee nostamaan Israelin takaisin kunniaan. Hesekielin vertaus kuolleista luista (Hes.36:1–14) on tähän vahvasti yhteydessä. Siinä profeetta saa nähdä, kuinka israelilaisten ilman kunniallista hautaamista jääneet luut heräävät eloon. Jumala ei ole hylännyt israelilaisia häpeään ja kuolemaan, vaan tulee nostamaan heidät takaisin kunniaan.⁸⁵

Hesekiel ei viimeisessä Egyptiä käsittelevässä luvussa tyydy kuvaamaan valtion maanpäällisiä kohtalon hetkiä. Egypti ei tulisi kokemaan kauhun hetkiä vain maan päällä, mutta myös tuonpuoleisessa. Siltä on riistetty kaikki sen maanpäällinen loisto ja kunnia. Seuranaan valtiolla on entisiä suurvaltoja, jotka ovat kokeneet Egyptin kohtalon. Kuvaamalla Egyptin seuralaisia Hesekiel haluaa kenties osoittaa, että Egypti ei poikkea näistä jo tuonelaan joutuneista valtioista. Ehkä israelilaiset nyt ymmärtävät, Egyptin joutuessa Israelia alistaneen entisen suurvallan, Assyrian, kanssa samaan paikkaan, että Egyptiin ei tule luottaa eikä hakea siltä apua. Tulkinta, jonka mukaan israelilaiset heijastaisivat Egyptin kohtalon omaan tilaansa, on kiintoisa. Israelin tappio ja temppelin hävitys ovat varmasti aiheuttaneet kansallisen häpeän tunteen, joka on jossain määrin verrattavissa Egyptiä kohtaavaan häpeään.⁸⁶ Myös kahdessa aiemmassa luvussa Egyptiä käsittelevässä luvussa profeetta on ujuttanut tuomioennustusten lomaan sanomaa israelilaisten kohtalosta. Kenties hän tekee niin jälleen? Egyptin kohtalon hetket ovat israelilaisille merkinä heidän tuomionsa loppumisesta. Toisin kuin Egypti, Israel on vielä nouseva tuhkasta. Israel, toisin kuin

---

⁸⁴ Egypt's Shameful Death and the House of Israel's Exodus from Sheol. Kts lähdeluettelo.

⁸⁵ Strong 2010, 493–498.

⁸⁶ Hesekiel kuvaa monissa luvuissa kuinka Israelin naapurivaltiot ovat ”nauraneet” israelilaisten kohtaloa.

pakanavaltio Egypti, on ainoan Jumalan valittu kansa ja hän on palauttava sen tulevaisuudessa takaisin loistoon ja yhteyteensä.

3.3.5 Yhteenvedo luvuista 29–32

Egyptiä tulee lähitulevaisuudessa kohtaamaan valtaista tuho, koska itse Jumala on sitä vastaan. Valtio on suuttanut Jumalan toimimalla vastoin hänen tahtoaan. Se on tarjonnut israelilaisille turhaa toivoa Babyloniaa vastaan. Tämä ei vielä riitä, vaan valtio on syyllistynyt ylimielisyyteen. Röyhkeydessään Egypti ja farao ovat ottaneet kunnian loistostaan ja Niilin tuomasta vauraudesta itselleen. Egyptin rikos ei ole vain ylpeys, vaan Jumalan vastustaminen ja oman olemuksensa unohtaminen. Kaikki luotu on Jumalan tekemää, eikä Egyptin vauraus ole sen omaa ansioita. Jumala tulee ankarasti muistuttamaan Egyptiä siitä, kenellä on valta.

Ensimmäisessä Egyptiä käsittelevässä luvussa Hesekiel ennustaa maata kohtaavan tuhon Babylonian käsissä, koska valtio on houkuttanut israelilaisia toimimaan vastoin Jumalan suunnitelmaa. Israel on erehtynyt tukeutumaan Egyptiin ja joutunut kärsimään sen takia. Kiinnostavaa on, että vain luvussa 29 Egyptille tarjotaan toivoa. Sen tuho ei tule olemana lopullinen, niin kuin muissa luvuissa, vaan Jumala kokoaa 40 vuoden hajaannuksen jälkeen egyptiläiset yhteen. Se ei kuitenkaan enää tule hallitsemaan toisia kansoja eikä nouse entiseen loistonsa. Luvun lopussa Hesekiel siirtää kuulijoidensa huomion tuhosta ja hävityksestä uuteen alkuun, jonka sarastuksen merkinä Egyptin tuho on oleva.

Seuraavassa luvussa Hesekiel jatkaa kuvaamalla Egyptin tuhon päivää Jahven päivänä, jolloin miekka käy monia kansoja vastaan, mutta erityisesti Egyptiä.

Ensimmäisen luvun kuvaama egyptiläisten kokoaminen yhteen tulevaisuudessa on hävinnyt profeetan sanomasta. Jumala hävittää Egyptin ja sen epäjumalat maan päältä. Myös luvussa 29 mainitun krokotiilin paloittelun taustalla on mahdollisesti profeetan halu osoittaa, että Jumalalle vieraiden kansojen epäjumalien hävitys ei ole suuri tehtävä. Hän katkaisee Egyptin vahvan käden, johon Israel on turvannut osoittaakseen kansalleen, että Israelille on vain yksi ”vahva käsi” johon luottaa. Kahdessa viimeisessä luvussa pääosassa on Egyptin joutuminen tuonelaan. Profeetta vertaa maata suureen puuhun, joka kasvaa liian korkeaksi ja Jumala kaataa sen takaisin maan piiriin ja lopulta tuonelaan. Kaikki ennen sen varjosta turvaa saaneet jäävät nyt ilman suojaa. Hesekiel käyttää luvussa sanavalintoja,

jotka ohjaavat kuulijat muistelemaan jo kaatunutta Assyrian suurvaltaa. Assyrian kohtaloon viittaamisella on kaksi tarkoitusta. Assyrian suurvalta oli tuhoutunut, koska se oli ylpeydessään pyrkinyt liian korkeaan asemaan. Sama kohtalo odotti Egyptiä. Toiseksi Egypti oli Assyrian suurvallan aikana luvannut auttaa israelilaisia irtautumaan Assyrian alaisuudesta, mutta epäonnistui. Profeetta haluaa muistuttaa, että Egyptistä oli jo tuolloin Israelille pelkkää harmia. Luvussa 32 Egyptin matkaa tuonelaan kuvataan tarkemmin. Tapa, jolla Hesekiel kuvaa maan kuolemaa on todennäköisesti aiheuttanut suurta kauhua profeetan kuulijoissa. Egyptiä ei tule kohtamaan vain tuho, vaan myös häpeä ja kunniaton kuolema ilman lepoa tai rauhaa. Nyt Tyroksen kohtalo vaikuttaa Egyptin kohtaloon verrattuna armolliselta. Kaikki Hesekielin sanavalinnat (miekkään kaatuneet, ympärileikkaamattomat ym.) korostavat Egyptin tulevaa kurjaa tilaa. Sen tila on muuttunut kunniaa häpeään ja tuonelan alimmassa kolkassa sen häpeä jatkuisi ikuisesti. Hesekiel mainitsee Egyptin seurassa muun muassa Assyrian ja Elamin. Molemmat olivat aikanaan Israelin vihollisia ja alistajia. Hesekiel haluaa kenties osoittaa Egyptin seurueella, että maa ei eroa noista israelilaisten vihaamista maista. Myös Israel tunsu Babylonialle kokemansa tappionsa johdosta kansallista häpeää. On mahdollista, että Hesekiel vertaa Egyptin kokemaa häpeää israelilaisten tunteisiin. Siinä missä profeetta ei tarjoa Egyptille mitään toivoa, on Israelin tila toinen. He ovat Jumalan kansaa ja Egyptin kaaduttua Jumala palauttaa Israelin takaisin sen paikalle Jumalan yhteydessä ja rangaistuksen aika väistyisi heidän päältänsä. Hesekielille pelastus kulkee käsi kädessä tuhon kanssa.

Hesekiel tehostaa viestiään kuulijoilleen monella tavalla. Hän käyttää paljon symbolista ja kuvainnollista kieltä sekä hyödyntää kansalle tuttuja tarinoita ja myyttejä Egyptin kohtalon kuvaamiseen (muun muassa mystinen puu).

Kaikkein selkeimmin Hesekiel tuo ilmi Egyptin voimattomuutta Jumalan tuomion edessä. Egyptistä ei tulisi olemaan apua Babylonian vallan alla kärsivälle maalle. Se on johtanut israelilaisia harhaan tarjoamalla turhaa toivoa ja estämällä israelilaisia hyväksymästä Jumalan maailman ylle langettaman tuomion. Hesekiel osoittaa ennustuksissa Egyptin heikkoutta monella tavalla. Egyptin epäjumalat murskataan, faraon käsi katkaistaan, Niilissä asuva suuri krokotiili nostetaan maalle tapettavaksi ja puuversio Egyptistä katkaistaan ja syöstään tuonelaan. Toinen Hesekielin esiin nostama viesti on Jumalan valta maailman tapahtumissa ja valtioiden kohtaloissa. Ainoa käsi, jonka alta Israelin tulee hakea suoja, on

Jumalan. Jumala hävittää itse Egyptin tyhjät jumalat ja syöksee Egyptin alas tuonelaan korostaen maan ikuistaa häpeää jopa kuolemassa. Vastauksena kansan epäilyihin Jumalan mahdista, tai siitä kuuleeko hän enää kansaansa, on yksinkertainen; kyllä. Jumala kuulee ja hän tulee tuhoamaan kaikki esteet Israelin uuden alun edestä.

Egyptin kohtalossa on paljon yhtymäkohtia israelilaisten kohtaloon. Egyptiä kohtaa hajaannuksen aika, jonka jälkeen Jumala kokoaa kansan taas yhteen. Samoin hän on tekevä israelilaisille. Egypti on tuonelassa häpeän tilassa, samoin kuin Israel nyt, Babylonian hävitettyä Jerusalemiä. Egyptin häpeä on ikuista, mutta Israelilla on vielä toivoa. Egyptin tuho on Jumalan kansalle merkinä siitä että koettelemusten ja rangaistuksen aika on väistymässä. Egyptin kaaduttua tulisi Jumalan viha leppymään.

Hesekiel haluaa Egypti- ennustuksillaan avata kuulijoidensa silmät.

Hän haluaa kuulijoidensa ymmärtävän, että Egyptistä ei ole vastusta Babylonialle eikä se kykene auttamaan israelilaisia. Heidän on turha elätellä toiveita Babylonian kukistumisesta, koska Israelin Jumala on Babylonian sotamahdin takana. Israelilaisten on hyväksyttävä, että Egyptistä tai mistään muustakaan valtiosta ei ole heille apua. Ainoa, jonka puoleen heidän tulisi kääntyä, on Jumala. Egyptin kohtalo osoittaa, että kaikkien kansojen kohtalo on Jumalan hallinnassa. Hesekiel tuo myös ilmi, että Israel ei ole ainoa valtio, jota rangaistaan Jumalaa vastaan rikkomisesta. Lähitulevaisuudessa tulisi olemaan muiden valtioiden vuoro. Toisin kuin muut valtiot, jotka eivät enää tulisi nousemaan entiseen loistoonsa, on Jumalan valitun kansan tilanne erilainen. Kun kaikki ovat saaneet ansaitsemansa rangaistuksen ja Herraa pilkanneet pakanavaltiot on hävitetty maan tasalle, Jumala kääntää katseensa taas Israeliin. Kansa on kärsinyt rangaistuksensa ja uusi aika voisi alkaa.

3.4 Yhteenveto luvuista 25–32

Vieraiden kansojen kohtaloilla on paljon yhteistä. Maat ovat suuttaneet Jumalan teoillaan ja tulisivat pian kärsimään ansaitun rangaistuksen. Ennustusten yleisönä eivät olleet ne valtiot, joiden kohtaloista ennustuksissa kerrotaan, vaan pakkosiirrossa olevat israelilaiset. Luvuissa 25–32 profeetta vastaa heille

tärkeisiin kysymyksiin verhoten vastaukset vieraiden valtioiden kohtaloon Jumalan tuomion edessä.

Israelin naapurivaltiot iloitsivat vastustajansa ja kilpailijansa kärsimästä hävityksestä Babylonian armeijan toimesta. Israelin tuhon takana ei kuitenkaan ollut maallinen valta, vaan itse Jumala. Jumala muistuttaa Israelin naapureita ja Israelia itseään kaikkiin maailman ääriin ulottuvasta vallastaan, hävittämällä naapurivaltiot lähitulevaisuudessa. Jumala ei ollut unohtanut niiden tekoja eikä anna Israelia vastaan rikkoneiden jäädä ilman rangaistusta.

Naapurivaltoja koskevat ennustukset ovat Hesekielillä paljon lyhyemmät kuin Tyrosta ja Egyptiä koskevat. Pidän syynä tähän sitä, ettei Hesekiel kokenut naapurivaltoja samalla lailla uhaksi sanomalleen kuin Tyroksen ja Egyptin. Tyros ja Egypti ovat Hesekielin tuomioennustuksissa pääosassa. Samoin kuin naapurimaat, Tyros ja Egypti tulevat tuomituiksi niiden rikosten johdosta. Hesekiel osoittaa ennustuksissaan maiden toimineen väärin monella tavalla Jumalaa ja Israelia kohtaan. Tyros ivasi Juudean kärsimää kohtaloa Babylonian käsissä ja kuvitteli saarisijaintinsa takaavan sille turvan suurvaltaa vastaan. Valtio asettui jääräpäisesti vastustamaan Jumalan tahtoa ja valoi samalla turhaa toivoa israelilaisiin. Lisäksi saarivaltion kuningas kuvitteli olevansa itse kaiken valtionsa taloudellisen menestyksen takana. Ylpeyden sokaisemana Tyroksen kuningas, Hesekielin mukaan, jopa kuvaa itseään jumalana. Tällaisiin rikkomuksiin ainoa todellinen Jumala ei voi oikeudenmukaisessa vihassaan jättää vastaamatta. Jumala hävittää Tyroksen maan päältä näyttääkseen saarivaltiolle kuka on todellinen Jumala ja mitä tapahtuu niille, jotka unohtavat asemansa luomakunnassa ja pilkkaavat hänen suunnitelmiaan ja kansaansa. Tyroksen tuhoutuminen tulee olemaan merkinä kansoille siitä, että Israelin Jumala on tosi jumala. Toisaalta Tyroksen kaatuminen ylhäisestä asemasta heijastelee Israelin kokemaan kohtaloa ja toimii muistutuksena israelilaisille siitä, mitä tapahtuu kaikille, jotka suuttavat Herran.

Egypti ei ilku Juudeaa, mutta sen synnit ovat Tyroksen tekoja raskaampia. Tyros ei tarjonnut sotilaallista uhkaa Babylonialle ja oli todennäköisesti jo ennustusten lausumishetkellä Babylonian piirityksen alaisena. Egyptillä sen sijaan oli toimiva armeija ja liittolaisia, joiden avulla sillä oli mahdollisuus vastustaa Babyloniaa. Egypti oli jo ennen vuoden 587 eKr. tapahtumia, houkutelut Juudean liittoon Babyloniaa vastaan, mikä oli päättynyt Juudean kannalta huonosti. Hesekiel näkeeikin Egyptin viettelijättärenä, joka houkuttelee Israelia pois Jumalan luota.

Tarjoamalla israelilaisille liittoumia ja turhaa toivoa Babylonian kukistumisesta, se on teoillaan saanut israelilaiset toimimaan Jumalan tahdon vastaisesti ja epäilemään Jumalan profeetan sanomaa. Hesekiel alleviivaa Egyptin pahuutta ja korostaa Jumalan valtaa yli pakanavaltion. Hän toistaa jokaisessa Egyptiä koskevassa luvussa; Egypti ei tulisi auttamaan israelilaisia. Vertauksissa puun kaatumisesta ja faraon käden katkaisemisesta profeetta osoittaa, kuinka turhaa israelilaisten on hakea apua pakanavaltiolta. Jumalan edessä ne tulevat kaatumaan ja niiden miekkakädet katkeavat. Egyptiltä tullaan riistämään kaikki sen rikkaus ja Jumala syöksee sen alas tuonelaan kunniattomasti kuolleiden seuraan ikuiseen häpeään. Edes tuonelassa se ei tulisi saamaan lepoa rikoksiensa takia.

Ennustuksilla luvuissa 25–32 on paljon yhteistä. Niissä kuvatut valtiot ovat tuoneet epäoikeudenmukaisilla teoillaan Jumalan vihan päälleen. Erityisesti niiden teot Israelia vastaan ovat ennustuksissa esillä. Naapurivallat syyllistyivät Tyroksen kanssa Juudean vahingoniloiseen pilkkaan, Tyros ja Egypti vuorostaan Jumalan tahtoa vastaan kapinointiin ja oman asemansa unohtamiseen. Molemmat valtiot olivat saaneet etuoikeutetun aseman luomakunnassa, mutta antoivat menestyksen sokaista heidät. Maat syyllistyivät ylpeyden syntiin. Jumalan vastaus valtioille, jotka kurkottavat yli paikkansa luomakunnassa, on niiden hävittäminen kokonaan. Hesekiel heijastaa israelilaisten kohtalon Tyrokseen ja Egyptiin ja muistuttaa kansaansa siitä, mitä tapahtuu niille, jotka kapinoivat ja rikkovat Jumalaa vastaan. Kaikille maille luvuissa 25–32 on yhteistä, että niiden tuhoutuminen tapahtuu Jumala tahdosta. Niiden tuhoutuminen tulee olemaan merkinä israelilaisille ja muille kansoille siitä, että Jumala vaikuttaa maailmassa ja hän rankaisee pyhää tahtoaan vastaan rikkovia.

Vieraita kansoja koskevat ennustukset nivoutuvat näkökulmani mukaan hyvin osaksi Hesekielin kirjaa. Niille on siinä oma paikkansa ja ne palvelevat profeetan viestiä. Ennustuksissa Hesekiel käsittelee monenlaisia teemoja. Muun muassa sitä, miten menestys ja rikkaus voi johtaa eroon Jumalasta ja liikaan ylpeyteen. Tällöin Jumala tulee puuttumaan tapahtumiin ja palauttamaan ihmisen takaisin paikalleen. Luotujen tulee tyytyä paikkaansa luomakunnassa, eikä tavoitella jumaluutta. Israelilaisille profeetan viesti on, että kaikki maailman tapahtumat ovat Jahven käsissä ja heidän tulee ymmärtää, etteivät he voi paeta Jumalan tahtoa. Israelilaisista on voinut näyttää siltä, että Babylonian jumala tai armeija on osoittautunut Jumalaa vahvemmaksi, mutta Hesekiel kumoo tällaiset väitteet.

Profeetan yleisön tulee hyväksyä, että Jerusalemin hävittänyt Babilonia toimii Jumalan tuomion toimeenpanijana maailmassa. On turha toivoa Babilonian häviötä, koska valtiolla on tärkeä rooli Jumalan suunnitelmassa. Jumala ei siedä tahtonsa tai suunnitelmansa vastustamista israelilaisilta eikä myöskään vierailta valtiolta. Vaikka israelilaiset ovat rikkoneet häntä vastaan, Jumala ei anna vieraiden valtioiden osoittaa pahantahtoisuutta hänen kansaansa vastaan. Jumala rankaisee Israelia pilkanneita valtioita ankarasti. Vieraiden valtioiden kohtaloissa Jumala tekee itsensä tunnetuksi niin vieraille valtioille kuin omalle kansalleen: ”Jotta he tietäisivät, että minä olen Herra”. Jahve ei ole hylännyt kansaansa ja israelilaisten tulisi kääntyä Jumalan puoleen ja hyväksyä saamansa rangaistus oikeudenmukaisena.

Hesekielin kirjassa tuho kulkee käsi kädessä toivon kanssa. Vieraiden valtioiden luhistuminen on israelilaisille merkinä siitä, että heidän kohtelemuksensa ovat pian ohi. Jumalan viha tulee vielä väistymään ja vapautuksen päivä on lähellä.

4. Tyros ja Egypti tuonelassa

Hesekielin mukaan sekä Tyros että Egypti joutuvat alas tuonelaan (Hes.26:20; 31:14–18; 32:17–32). Erityisesti Egyptin kohdalla maan tuonelaan joutumista kuvataan tarkasti. Tässä luvussa esitän suppeasti, mitä Hesekielin kuulijoille tarkoitti valtioiden joutuminen tuonelaan Jumalan toimesta. Koen, että tuonelaan perehtyminen on tarpeellista, jotta Tyroksen ja Egyptin tuomioiden erityinen ankaruus selvenisi. Yritän selvittää toiko maiden tuomitseminen tuonelaan jotain uutta Tyroksen ja Egyptin kohtaloihin.

Aloitin aiheen käsittelyn luonnehtimalla lyhyesti, mitä asioita muinaiset israelilaiset liittivät kuolemaan ja tuonpuoleiseen elämään. Toisessa kappaleessa vertaan tuloksia Hesekielin kuvauksiin ja esitän tulkintani Hesekielin yleisön reaktiosta maiden kohtaloon tuonelassa.

4.1 Tuonela Vanhassa testamentissa

Hepreankielisessä Vanhassa testamentissa tuonela eli ”sheol” (שאול) mainitaan 66 kertaa. Se voidaan kääntää myös tarkoittamaan manalaa ja kuolleitten asuinpaikkaa.⁸⁷ Monissa Raamatun käännöksissä sheol on käännetty sanoilla hauta, helvetti tai kuoppa.⁸⁸ Tuonela -sanana käytöstä kertoo, että sitä käytetään eniten Psalmien kirjassa (mainitaan 16 kertaa). Tuonelasta puhuttaessa käytetään VT useimmiten ilmaisua ”alas”.⁸⁹ Tuonela oli siis alhaalla maanpinnan alapuolella. Hauta ja tuonela käsitettiin eri paikoiksi. Hauta oli konkreettinen paikka, jonne ruumis laskettiin ihmisen kuoltua kun taas tuonela -sanaa käytetään usein vertauskuvallisesti kun viitataan kuolemaan.⁹⁰ Elävät suhtautuivat tuonelaan kauhulla, koska siihen liitettiin paljon kielteisiä ilmaisuja; pimeys, liikkumattomuus, voimattomuus ja tiedottomuus. Tuonelasta käytetään myös sanoja ”kyltymätön” ja ”syvä”. Ihmisen tilaa tuonelassa voi kuvailla

---

⁸⁷ Liljeqvist 2004, 460.

⁸⁸ Orr, viitattu 20.10.2013.

⁸⁹ Muun muassa Gen.37:35; 1Sam.2:6; Job.17:16.

⁹⁰ Walton 2007, 320; Kuula 2006, 56–58.

unenkaltaiseksi semi-tietoisuudeksi.⁹¹ Ihminen ei ollut enää samalla lailla tiedostava olento kuin maan päällä, mutta ei täysin olematonkaan. Tuonelaan kaikki joutuvat kerran (Saar.9:10, Psalm.89:49), toiset laskeutuvat sinne rauhassa ja toiset syöstään elävältä. Syntiset, kuten Egypti ja Tyros, syöstiin alas tuonelaan (Jes.14:11,15 Hes.31:16). Tuonelaan syöksyminen tai vaipuminen tarkoittaa syntisistä puhuttaessa ilmeisesti ennen aikaista ja/tai ei-rauhallista kuolemaa. Israelilaisten vihollisten ja syntisten toivotaan vaipuvan elävältä alas tuonelaan (Psalm.55:16, Num.16:30). Ensimmäisessä Kuninkaiden kirjassa kuningas kehottaa poikaansa olemaan päästämättä vihollisiaan vaipumasta rauhassa harmaapäänä alas tuonelaan (1Kun.2:6).

Itse tuonelassa ei ole mitään (Saar.9:10).⁹² Psalmien kirjassa puhutaan siitä kuinka Jumala pelastaa ihmisen tuonelasta tai joutumasta tuonelaan (Ps.16:10,30:4,86:13). Tutkijoiden mukaan tällä kuitenkin tarkoitetaan esimerkiksi vakavasta sairaudesta parantumista, jolloin potilaan tila on ollut kuin tuonelaan joutuneen.⁹³ Kerran tuonelaan joutuneella ei ollut paluuta takaisin elävien maailmaan.

Materiaalin vähäisyys VT kertoo, ettei muinaisille israelilaisille tuonpuoleinen elämä ollut oleellista. Kaikki paino laitettiin tämänpuoleiseen. Kuolemaan ei liittynyt positiivisia odotuksia vaan se oli yksinkertaisesti osa elämää (Ps.49:10–11, 84:49). Onneen ja iloon oli mahdollisuus vain eläessä.⁹⁴ Jumalalta saatavat palkkiot tai rangaistukset eivät yltäneet haudan toiselle puolelle. Syntiset saivat rangaistuksensa eläessään, samoin kuin oikeudenmukaiset palkkionsa.⁹⁵ Aina ei näyttänyt siltä, että jumalattomat saisivat ansaitsemansa rangaistuksen eläessään, mutta tällöin ei kuitenkaan puhuttu kuolemanjälkeisestä rangaistuksesta. Ongelma ratkaistiin vetoamalla Jumalan käsittämättömyyteen.⁹⁶ Jobin kirjassa luvussa 21 Job valittaa sitä kuinka jumalattomat ja rikolliset saavat rauhassa laskeutua hautaan. Kirjassa Jumala lopulta vastaa Jobille vetoamalla omaan

---

⁹¹ Orr, viitattu 20.10.2013.

⁹² Walton 2007, 321. ”Sheol is a place of negation: no possession, memory, knowledge, joy.”

⁹³ Walton 2007, 329; Kuula 2006, 58.

⁹⁴ Walton 2007, 250.

⁹⁵ Kuula 2006, 55.

⁹⁶ Kuula 2006, 54.

mahtavuuteensa. Kaikki on Jumalan vallassa ja hän tekee niin kuin viisautessaan parhaaksi näkee. Pahimmillaan Jumala rankaisi syntisiä ennenaikaisella kauhealla kuolemalla.⁹⁷

Tuonelan käsitteleminen on haastavaa, koska kuten alussa mainitsin, tuonelasta puhutaan VT useimmiten runollisesti. Raamatunkohdat jotka puhuvat tuonpuoleisesta eivät ole välttämättä tarkoitettu otettavaksi kirjaimellisesti. Ne ovat lisäksi eri-ikäisissä teksteissä ja on todennäköistä, että käsitykset tuonpuoleisesta ovat muuttuneet vuosisatojen varrella. Tässä kappaleessa esittämäni kuvaus tuonelasta perustuu suureksi osaksi vain siihen, millaisen kuvan VT eri tekstit antavat tuonpuoleisesta elämästä.

Osa VT kohdista, joissa tuonela mainitaan, antavat ymmärtää, että muinaiset israelilaiset yhdistivät tuonelaan tiettyjä mielikuvia. Tuonela oli synkkä ja pimeä paikka alhaalla maanpinnan alapuolella. Kaikki ihmiset joutuivat sinne kerran. Se, miten ihminen oli haudattu, kuollut tai oliko hänet ympärileikattu vaikutti siihen, millainen paikka häntä odotti tuonelassa. Esimerkiksi Egyptin matkaa tuonelaan kuvaavissa jakeissa annetaan ymmärtää, että tuonelassa oli eri alueita joilla erotettiin kunniallisen kuoleman saanut kunniaattomista (Hes.32:27).

4.2 Tyroksen ja Egyptin viimeinen matka

Hesekiel puhuu luvuissa 26 ja 31–32 Tyroksen ja Egyptin matkasta tuonelaan.⁹⁸ Edellisessä kappaleessa kävi ilmi, että israelilaiset liittivät tuonelaan paljon negatiivisia käsitteitä. Väkivaltaista kuolemaa pidettiin erityisen pahana. On selvää, että Tyroksen ja Egyptin kohtalona ei ollut rauhallinen tuonelaan laskeutuminen.

Luvussa 26 jakeessa 20 Hesekiel kertoo Tyroksen joutumisesta tuonelaan Jumalan lähettämänä. Hesekiel käyttää jakeessa tuonelan kuvaamiseen sanaa ”תהרתית ארץ”. Sen voi kääntää tarkoittamaan syvyyksiä tai kirjaimellisemmin alemmaa maata/alamaailmaa. Sillä tarkoitetaan ilmeisesti mystistä alamaata, joka on täysin omavarainen maailma. Se oli paikka jonne kuolema oli jo muinaisina aikoina

---

⁹⁷ Kuula 2006, 68–69.

⁹⁸ Käännös oleellisimmista jakeista löytyy tutkielman lopusta Liitteet osiosta.

karkottanut ihmisiä ja josta ei ollut paluuta takaisin elävien maailman.⁹⁹ Sama termi esiintyy myös Egypti luvuissa. Itse tuonela sana ”sheol” profeetta käyttää vain Egyptin kohtalon yhteydessä. Toinen profeetan luvuissa käyttämä sana on ”בֹּרַר”. Se käännetään yleisimmin tarkoittamaan kaivoa, kuoppaa tai kuilua.¹⁰⁰ Tässä yhteydessä sanalla viitataan hautaan. Se ei niinkään liity tuonelaan vaan sen käyttö jakeissa tuo ilmi Tyroksen saaman tuomion laatua kuolemantuomiona. Sanavalinnoillaan Hesekiel tuo ennustukseen uuden kuvan Tyroksen tuhosta sen laskeutumisenä alamaailmaan. Jakeen tarkoituksena on osoittaa Tyroksen tuomion lopullisuutta, enää koskaan se ei nousisi valtiona kansojen joukkoon.¹⁰¹ Esimerkiksi sodassa hävitetty valtio on mahdollista uudelleen rakentaa, mutta tuonelaan joutunut valtio ei sieltä enää nousisi.

Seuraavan kerran Hesekiel puhuu tuonelasta luvussa 31 jakeissa 14–18. Niissä profeetta vertaa Egyptin kohtaloa liian korkeaksi kasvaneen puun siirtymisenä alamaailmaan. Puun kohtalo on varoittava esimerkki kaikille niille, jotka kurkottavat taivasiin. Jakeissa 15 ja 16 Hesekiel kuvaa kuinka jo tuonelaan joutuneet saavat lohtua Egyptin saapumisesta. Egypti on saapunut sinne minne se kuuluu.¹⁰² Jakeissa 17 ja 18 Egyptin kerrotaan liittyvän tuonelassa miekkaan kaatuneiden ja ympärileikkaamattomien seuraan. Nämä sanat ilmentävät sitä, millaiseksi Egyptin tila muuttuu tuonelassa. Pappina Hesekielille asioiden sakraalinen pyhyys ja puhtaus olivat tärkeitä. Hänelle on tyypillistä puhua Jumalaa vastaan rikkoneista valtioista nimenomaan siitä näkökulmasta, miten niiden tila on muuttunut kunniallisesta kunniaattomaksi tai puhtaasta epäpuhtaaksi. Ympärileikkaus oli israelilaisille tärkeä uskonnollinen rituaali. Sen tärkeydestä kertoo se, kuinka Hesekiel toistaa useaan otteeseen Egyptin päätyvän nimenomaan ympärileikkaamattomien seuraan tuonelassa. Hesekiel osoittaa Egyptin tilan muuttuvan tuonelassa epäpyhäksi, joka oli Hesekielille pappina erityisen ankara kohtalo. Samanlainen merkitys on myös miekkaan kaatuneiden seuralla. Miekkaan kaatuneilla ei tässä yhteydessä tarkoiteta sodassa kaatuneita vaan niitä, jotka ovat murhattu ja tapettu. He ovat näin ollen jääneet ilman

---

⁹⁹ Zimmerli 1969, 39.

¹⁰⁰ Liljeqvist 2004, 56.

¹⁰¹ Zimmerli 1969, 39.

¹⁰² Zimmerli 1969, 152.

rauhallista kuolemaa ja joutuvat tuonelassa kunnianttomien ja epäpyhien asuinpaikkaan.¹⁰³

Kaikkein laajin tuonela kuvaus löytyy viimeisestä Egyptiä käsittelevästä luvusta 32 jakeista 17–32. Osio jatkaa luvun 31 tuonelamatkan teemaa. Myös siinä Egypti liitetään ympärileikkaamattomien ja miekkaan kaatuneiden seuraan. Hesekiel vahvistaa Egyptin häpeää haudassa kuvaamalla, miten se on erotettu muinaisten aikojen sankareiden seurasta (Hes.32:27). Toisin sanoen Egyptin kuolema on ollut häpeällinen ja kunniaa vailla. Tuonelassa se liittyy entisten valtioiden Assyrian, Elamin, Mesek-Tubalin, Edomin ja pohjoisen prinssien seuraan, jotka ovat tuonelassa paikassa, jonne joutuvat kunniallisia hautajaisia ilman jääneet.¹⁰⁴ Ne kaikki ovat tuomittu Jumalan toimesta alimpaan tuonelaan, jossa ne saavat kantaa häpeää, koska levittivät kerran kauhua maanpäällä. Jakeissa nimettyjen valtioiden kohtaloiden on tarkoitus muistuttaa, että Jumala on toiminut menneisydessä samoin muiden liian mahtaviksi kasvaneiden valtioiden kohdalla.¹⁰⁵ Luvun viimeiset jakeet viimeistelevät tuomion. Kun farao ymmärtää päätyvänsä tuonelassa samankaltaisen kohtalon kärsineiden valtioiden joukkoon, hän saa siitä lohtua. Jumala on rangaissut Egyptiä niin kuin hän rangaissut monia muita valtioita menneisydessä.

4.3 Yhteenveto

Tuonelasta puhutaan VT useimmiten runollisesti ja vertauskuvallisesti. Se oli paikka maan pinnan alapuolella jonne jokainen ihminen joutui kuoltuaan. Tyroksen ja Egyptin kohdalla syy, miksi he joutuvat tuonelaan, vaikuttaa heidän kohtaloonsa tuonpuoleisessa. Jo muinaisista ajoista lähtien Jumala oli rangaissut syntisiä ennenaikaisella ja väkivaltaisella kuolemalla. Tällöin kuollut jää ilman kunniallista hautaamista ja joutuu tuonelan alimpaan loukkoon, joka on tarkoitettu syntisille. Sinne joutuneet saavat kantaa ikuisesti häpeää teoistaan maan päällä. Tyroksen kohtalosta profeetta ei kerro kuin, että valtio joutuu alas alamaailmaan. Se kohtasi kuitenkin väkivaltaisen kuoleman Jumalan tahdosta, joten voi olettaa,

---

¹⁰³ Zimmerli 1969, 173–174.

¹⁰⁴ Zimmerli 1969, 174–177.

¹⁰⁵ Zimmerli 1969, 178.

että sen määränpää tuonpuoleisessa ei ollut kunniallisen kuoleman saaneiden joukossa. Egyptin kohtaloa Hesekiel ei jätä arvailujen varaan. Egypti laskeutuu tuonelaan kaiken seurueensa kanssa muiden entisten valtioiden joukkoon, joiden rikkomukset ovat Egyptin tekojen kaltaisia. Ne olivat levittäneet kauhua maan päällä ja kantavat nyt tekojensa johdosta ikuisesti häpeää. Miekkaan kaatuneiden ja ympärileikkaamattomien parissa Egypti on kaltaistensa joukossa. Sen tila on muuttunut epäpyhäksi. Siltä on riisuttu kaikki kunnia ja tuonelan alimmasta kolkasta se ei enää koskaan nousisi takaisin elävien maahan.

Tyroksen ja erityisesti Egyptin tuomitseminen tuonelaan tuovat ennustuksiin uuden vireen. Ne osoittavat israelilaisille maiden tuomioiden lopullisuutta ja erityistä ankaruutta. Tuonelaan joutunut valtio ei sieltä enää tulisi takaisin. Egypti ja Tyros kokevat molemmat väkivaltaisen ja ennenaikaisen kuoleman, mikä tarkoitti sijoittumista alamaailmassa paikkaa, joka oli varattu syntisille ja epäpyhille. Maiden tuomion ankaruus on viesti israelilaisille; Egypti ja Tyros ovat kapinallisia valtioita. Sellaisille valtioille Jumala on varannut raskaan rangaistuksen. Israelilaisten olisi hyvä miettiä Jumalaa vastaan kapinoinnin mahdollisia seuraamuksia.

5 Tuomioennustusten tarkoitus?

Olen yrittänyt tutkimuksessani selvittää Hesekielin kirjan lukujen 25–32 tuomioennustusten merkitystä Hesekielin kuulijakunnalle. On selvää, että Hesekiel pyrkii ennustuksilla vaikuttamaan kuulijoihinsa ja saamaan heidät puolelleen. Tähän hän käyttää monia retorisia keinoja, kuten vanhojen tarinoiden uudelleen selittämistä, tunteisiin vetoamista, metaforia yms. Ennustuksia lukiessa on hyvä muistaa, etteivät ne koskaan saavuttaneet vieraita valtioita. Hesekielin kuulijakunta muodostui todennäköisesti pakkosiirretyistä israelilaisista Babyloniassa. Ennustukset tulisi näin ollen lukea nimenomaan siinä valossa, mitä sanottavaa niillä on, ei vieraille valtioille, vaan israelilaisille.

5.1 Historiallinen tilanne tuomioennustusten takana

Aloitin tutkimukseni tekemällä lyhyen katsauksen israelilaisten historiaan. 500-luvun eKr. tapahtumista voisi kirjoittaa kokonaisen kirjasarjan, mutta nostin luvussa kaksi esille vain ne tapahtumat, joilla oli merkitystä tutkimukseni kannalta. Hesekiel sai kutsun profeetaksi haastavassa tilanteessa. Juudeasta oli tullut Babylonian vasallivaltio ja kapinat isäntämaata kohtaan olivat johtaneet pakkosiirtoihin ja lopulta Jerusalemin ja sen temppelin hävitykseen. Epävakaassa ilmapiirissä kansa alkoi etääntyä Jahve- kultista. Varsinkin temppelin tuhoutuminen aiheutti teologisia ongelmia. Oliko Jumala hylännyt kansansa tai osoittautunut pakanavaltiota Babyloniaa heikommaksi? Muinaisessa Lähi-idässä kunnia ja häpeä eivät olleet vain yksilöllisiä. Kunniakäsitykset sulki sisään perheet, sukukunnat ja koko valtion. Juudean joutuminen Babylonian vasalliksi ja Jerusalemin sekä temppelin hävitys aiheuttivat kansallisen häpeän tunteen. Hesekiel kuvaa kirjassaan vieraiden valtioiden pilkkaavan Israelia sen kohtalosta. Pakanakansojen silmissä Israelin jumala vaikutti voimattomalta, koska hän ei ollut suojellut kansaansa ja oli sallinut temppelin hävityksen. Israelilaiset tunsivat samoin, miksi Jumala muuten olisi hylännyt kansansa suuren kriisin edessä. Hesekielin yleisö syytti Jumalaa epäoikeudenmukaisuudesta. Hesekiel pyrkii kirjassaan vastaamaan näihin kansan väitteisiin antamalla tapahtumille oman teologisen tulkintansa.

Tapahuneet katastrofit eivät profeetan mukaan johtuneet Jumalan voimattomuudesta tai epäoikeudenmukaisuudesta. Israelilaiset olivat väärässä syyttäessään Jumalaa. Ainoa, jota he saattoivat syyttää kurjasta tilastaan, olivat he itse. Aina historiansa alkuhetkistä asti olivat israelilaiset olleet uskottomia Jumalalle ja tulleet rangaistuksi. Hesekielin mukaan kansa oli itsessään arvoton palvelemaan Herraa, mutta Jumala uskollisuudesta lupaukselleen, ei ole hylännyt kansaa, jonka kanssa oli tehnyt liiton. Oman pyhän nimensä ja kunniansa tähden Jumala oli jälleen rangaissut israelilaisia, jotka ovat tuottaneet hänen nimelleen häpeää. Aiemmat sukupolvet olivat tulleet rangaistuiksi ja nyt oli tämän vuoro. Jokainen kärsi vain omista teoistaan. Ennustukset vieraita kansoja vastaan vahvistavat Hesekielin linjausta israelilaisten kohtalosta ja vastaavat osaltaan kansan profeetalle esittämiin väitteisiin. Niiden tehtävänä on puolustaa ja vahvistaa Hesekielin esittämää tulkintaa Israelia kohdanneista onnettomuuksista.

5.2 Tuomioennustusten sisältö

Tuomioennustukset vieraita kansoja vastaan sijaitsevat Hesekielin kirjan keskivaiheilla. Ennen niitä hän on julistanut tuomion Israelille. Seuraavaksi ovat vuorossa Israelia vastaan rikkoneet pakanavaltiot. Hesekiel aloittaa ennustukset Juudean naapureista. Niitä koskevat ennustukset ovat lyhyitä ja sisällöltään samanlaisia. On selvää, että ne eivät ole olleet Hesekielille yhtä oleellisia, kuin ennustukset Tyrosta ja Egyptiä vastaan. Niissä ovat esillä samat teemat, kuin ennustuksissa Tyrosta vastaan. Samoin kuin Tyros, naapurivaltiot ovat vahingoniloisesti pilkanneet Israelin kohtaloa ja niiden kohtalo tulee olemaan merkinä kaikille kansoille, että Israelin Jumala on Herra. Hän ei jätä rankaisematta niitä, jotka ovat kohdelleet väärin hänen kansaansa ja teoillaan loukanneet Jumalan pyhää nimeä. Niiden tuho kertoo Israelin Jumalan vallasta kaikkien kansojen kohtaloissa.

Ennustukset naapurivaltiota vastaan ovat sijoitettu samaan kokonaisuuteen Tyrosta koskevien ennustusten kanssa. Tyros on tuonut Jumalan vihan päälleen pilkkaamalla israelilaisia, vastustamalla Babyloniaa ja korottamalla itsensä jumalan asemaan. Valtion taloudellinen menestys oli sokaissut Tyroksen kuninkaan luulemaan olevansa itse kaiken loistonsa takana. Hesekiel kuitenkin muistuttaa, että kunnia ja kiitos kuuluvat vain yhdelle luojalle, Jumalalle. On esitetty, että Hesekielin kuulijoiden joukossa oli niitä, jotka kannattivat Tyrosta ja

toivovat sen pystyvän pitämään pintansa Babyloniaa vastaan. Profeetta kumoaa tämän toivon ennustamalla Tyroksen pikaista tuhoa. Osoittamalla, ettei Tyroksen kuningas ole jumala, Hesekiel näyttää israelilaisille kuka on todellinen Herra. Jumala ei siedä ihmisten ottavan kunniaa hänen teoistaan eikä kapinointia tahtoaan vastaan. Jumala hävittää Tyroksen, samoin kuin naapurivaltiot, tehdäkseen nimensä tunnetuksi. Viimeisenä, luvut 25–28 yhteen sitovana, mainitaan Sidonin tuomio ja Israelille pian koittava uusi aika. Sidonia odottaa Jumalan vihan edessä sama kohtalo kuin aiemmissa luvuissa mainittuja valtioita. Kiinnostavaa on osion viimeisten jakeiden lause ”-- enää israelilaisilla ei ole pistävää piikkiä --”. Israelia pilkanneiden valtioiden tuhon jälkeen on vieraiden valtojen suut vaiennettu, Israelin Jumala on osoittanut valtansa historiassa. Silloin sekä Israel, että pakanavaltiot todistavat, että Jumala on Herra. Vieraiden valtioiden tuhoutuessa israelilaiset tietävät, että nykyinen sukupolvi on kärsinyt rangaistuksensa ja uusi yhteys Jumalan kanssa voisi alkaa.

Egypti- ennustukset luvuissa 29–32 muodostavat oman kokonaisuutensa. Ne jatkavat aiempien lukujen teemaa. Ennustuksista käy selvästi ilmi, että Hesekiel piti Egyptiä vieraista kansoista kaikkein pahimpana israelilaisten eksyttäjänä. Profeetta näkee Egyptin viettelijättärenä, joka estää israelilaisia alistumasta Jumalan tahdolle. Egypti, toisin kuin aiemmin mainitut maat, omasi sotilaallisen voiman vastustaa Babyloniaa ja tarjosi Juudealle sotilaallista liittoumaa nousevaa suurvaltaa vastaan. Hesekiel asettuu ennustuksillaan vastustamaan jyrkästi minkäänlaisen avun hyväksymistä Egyptistä. Hän kuvaa luvuissa 29–32 vahvasti sitä, miten Egyptistä ei tulisi olemaan apua kenellekään. Se tulee tuhoutumaan Israelin Jumalan edessä (mm. krokotiilin, vesipedon ja puun paloittelu, faraon käden katkaisu). Hesekielille ei riitä Egyptin hävittäminen maan päältä vaan hän kuvaa luvussa 32 valtion matkaa tuonelaan. Profeetan käyttämät sanavalinnat ja kielikuvat kertovat, miten matka tuonelaan riistää Egyptin kaikesta kunniaista ja kuinka sen tila muuttuu kaikkein epäpyhimmäksi. Tuonelan alimmassa kolkassa se liittyy kaltaistensa seuraan. Egyptin seuralla Hesekiel haluaa mahdollisesti osoittaa, ettei Egypti eroa näistä muista Israelia alistaneista valtioista. Sen avusta ei seuraisi mitään hyvää. Samoin kuin muiden vieraiden valtioiden niin myös Egyptin tuhon kautta Jumala tekee nimensä tunnetuksi. Mielenkiintoista luvuissa on krokotiilivertaus ja maininta Egyptin epäjumalien tuhoamisesta. Kenties Hesekiel kertoo mielipiteensä Egyptin jumalien voimasta verrattuna Israelin Jumalaan? Egyptin tuho tulee olemaan vieraiden kansojen tuhon rinnalla viestinä

israelilaisille uudesta alusta. Kaiken hävityksen takaa paistaa uusi päivä Jumalan kansalle.

Ennustuksissa vieraita kansoja vastaan on paljon samaa. Tyros ja Israelin naapurit ovat pilkanneet Israelin kärsimää kohtaloa ja ovat näin ollen pilkanneet Jumalan suunnitelmaa. Tyros ja Egypti ovat syyllistyneet ylpeyden syntiin ja oman olemuksensa unohtamiseen. Ne ovat korottaneet itsensä yli kuolevaisen tason ja Jumala palauttaa ne takaisin maanpinnalle. Ne ovat myös tarjonneet israelilaisille turhaa toivoa, Egypti eri mittakaavassa kuin Tyros. Jumala syöksee molemmat valtiot alas tuonelaan rangaistuksena niiden teoista maan päällä. Väkivaltaisen ja ennenaikaisen kuoleman kokeneina maat päätyvät tuonelassa sen alimpaan kolkkaan. Valtioilta on riistetty kaikki niiden elävien parissa nauttima loisto ja kunnia. Nyt ne viettävät ikuisuuden epäpyhien seurassa kantaen häpeää teoistaan maan päällä. Erityisesti Egyptin teot ovat niin raskaita, että pelkkä valtion hävitys ei riitä. Tuonelasta puhuminen maiden tuomioiden yhteydessä kertoo Hesekielin kuulijoille niiden tuomion muuttumattomuudesta. Enää koskaan kumpikaan valtio ei nousisi uuteen loistoon. Yhteistä lukujen 25–32 ennustuksille on Jumalan itseilmaisu sekä niiden tuhon jälkeen koittava uusi aika.

5.3 Merkitys ja vertailu Renzin tuloksiin

Tutkielman alussa mainitsin Thomas Renzin tekemän tutkimuksen, jossa hän nimesi Hesekielin tuomioennustuksille luvuissa 25–32 viisi tarkoitusta:

- 1) Maailman tapahtumien selittäminen Jumalasta
- 2) Jumala ei salli pahantahtoisuutta tai tekopyhyyttä
- 3) Jumala ei salli toisten valtioiden vallata Israelin maata
- 4) Tyros ja Egypti esimerkkejä Jumalaa vastaan kapinoinnista
- 5) Israel ei enää koskaan turvaudu Egyptiin

Päädyin tutkimuksessani samoihin tuloksiin Renzin kanssa, lukuun ottamatta kohtaa numero kolme. Kaikki ennustuksissa mainitut valtiot, paitsi Egypti, olivat Babylonian vallan alla eivätkä ne muodostaneet uhkaa Israelin itsenäisyydelle. Oletan, että Renz on päätenyt tähän johtopäätökseen Hesekielin kirjan loppulukujen perusteella. Niissä kuvataan kuinka Jumala palauttaa israelilaiset takaisin omaan maahansa, jossa he saavat jälleen elää vapaana kansakuntana. Renz ilmeisesti ajattelee tuomioennustusten kuvaavan, mitä tapahtuu, jos joku valtio yrittää vallata Israelin maan. Itse en tuomioennustuksiin perehtyessäni

huomannut tällaista ajatusvirtaa, mutta kirjan loppukappaleet huomioon ottaen on selvää, että Hesekielin mukaan israelilaiset tulevat vielä palaamaan kotiin, joka odottaa heitä vapaana valloittajista.

Renzin lista on mielestäni osuva, mutta pidentäisin sitä muutamalla numerolla.

- 6) Israelin Jumala kykenee vaivatta murskaamaan pakanavaltioiden tyhjät epäjumalat
- 7) Israelin pelastuksen päivä on kytketty ennustuksissa kuvattujen valtioiden tuhoon

Lisäksi Renzin kohta yksi kaipaa laajempaa avaamista. Hesekiel antaa israelilaisten maailmaa ryöpyttäneille tapahtumille teologisen selityksen, jonka mukaan kaikki on osa Jumalan suunnitelmaa. Kaikki tapahtumat ovat Jumalan hallinnassa ja ne noudattavat hänen tahtoaan. Babylonia oli toiminut Jumalan tahdon mukaisesti hävittäessään Jerusalemin ja sen temppelin. Israel oli teoillaan häpäissyt itsensä Jumalan silmissä, mistä johtuen Jumala oli sallinut sen joutua katastrofista toiseen. Kuitenkin Israelin kohtalo oli asettanut Jumalan pyhän nimen epäedulliseen asemaan kansojen keskuudessa. Puhdistukseen kunniansa Jumala, oman pyhyytensä tähden, osoittaa voimansa historiassa tuhoamalla luvuissa 25–32 kuvatut pakanavaltiot. Niiden tuhouduttua hän nostaa Israelin takaisin sen etuoikeutettuun asemaan Jumalan valittuna kansana. Jumala siis toimii historiassa, ei niinkään israelilaisten, vaan oman maineensa ja pyhyytensä tähden.

Tuomioennustusten tarkoituksena on vaikuttaa Hesekielin kuulijoiden arvomaailmaan. Hän haluaa israelilaisten näkevän, miten Jumala on vaikuttanut ja vaikuttaa edelleen maailmassa. Israelilaisia kohdanneet katastrofit olivat jättäneet Hesekielin yleisön hämmennyksen valtaan. Babylonia oli valloittanut Juudean, tuhonnut temppelin ja repinyt israelilaiset keskelle vierasta maata. Israelin Jumala vaikutti voimattomalta ja epäoikeudenmukaiselta. Hesekiel asettuu kirjassaan Jumalan ääneksi kriisissä elävän kansan keskellä. Hän osoittaa, ettei kansan Jumalalle osoittamilla syytöksillä ole perää. Tapahtuneet katastrofit ovat osa Jumalan israelilaisille langettamaa tuomiota. He kärsivät nyt oikeudenmukaista rangaistusta teoistaan. Israelilaisten tulisi hyväksyä saamansa rangaistus ja odottaa kärsivällisesti tuomion ajan väistymistä.

Tuomioennustusten kautta Hesekiel haluaa yleisönsä ymmärtävän, miten mahtava Israelin Jumala todella on. Kaikki maailman tapahtumat ja suuret sotajoukot ovat

hänen hallinnassaan! Jumala ei ollut voimaton Babylonian armeijan edessä vaan se oli hänen hallussaan ja noudatti hänen tahtoaan. Pian Herra osoittaisi voimansa tuhoamalla israelilaisia pilkanneet pakanavaltiot ja kaikki, jotka seisovat hänen suunnitelmansa tiellä. Vieraiden valtioiden epäjumalat eivät voi heitä auttaa, eikä heidän sotajoukoistaan tai linnoituksistaan ole apua Jumalan vihan edessä. Jumala ei ole unohtanut israelilaisten kanssa solmimaansa liittoa ja uskollisuudesta lupauksilleen sekä oman pyhyytensä tähden, hän tuhoaa Israelin viholliset. Kun ne on hävitetty maan päältä, on israelilaisten pelastuksen päivä lähellä. Maa on puhdistettu synnistä ja pahuudesta. Tuona päivänä Jumala palauttaa israelilaiset takaisin asemaansa Jumalan kansana ja he saavat asua rauhassa siinä maassa, jonka Jumala on heille luvannut.

5.4 Oliko Hesekiel hullu?

Johdannossa mainitsin, että monet tutkijat ovat epäilleet Hesekielin mielenterveyttä hänen suorittamiensa omittuisten symbolisten tekojen johdosta. Todellisuudessa on mahdotonta diagnosoida tuhansia vuosia sitten eläneen henkilön mielenterveyttä. Ehkä Hesekiel todella kärsi jostain niistä useista sairauksista joita hänelle on ehdotettu tai vaikka kaikista. Keskustelussa jäädään joka tapauksessa ”jossittelun” tasolle.

Jos asiaa tutkii luvuissa 25–32 esitettyjen ennustusten perusteella, ei Hesekiel voinut olla kokonaan järjiltään. Ottamatta tarkemmin kantaa siihen, mikä osa ennustuksista on alkuperäistä Hesekieliä ja mikä myöhempää lisäystä, ovat ne teemoiltaan selkeästi samassa linjassa muun Hesekielin kirjan kanssa. Niiden lausuja/kirjoittaja on ollut oppinut henkilö joka osasi käyttää erilaisia retorisia keinoja kuulijoidensa huomion herättämiseksi. Israelilaisten tilanne oli Hesekielin elinaikana raskas ja Jumalalta tivattiin vastauksia tapahtuneisiin kärsimyksiin. Tuomioennustuksissa Hesekiel peilaa israelilaisten kohtaloa vieraiden valtojen tuhoon. Erona on, että pakanavaltiot eivät, saatuaan Jumalan tuomion, tule enää nousemaan. Israelin kohtalo on toinen. Kaiken tuhon ja hävityksen jälkeen israelilaiset palaavat paikalleen Jumalan valittuna kansana. Vieraita valtoja koskevien ennustusten avulla profeetta pyrkii todistamaan, ettei Jumala ole hylännyt kansaansa tai ole voimaton historian mullistusten edessä. Hän on oikeudenmukaisesti rangaissut heitä, mutta ei unohtanut.

LÄHTEET

BHS

Biblia Hebraica Stuttgartensia. Quae antea cooperantibus A. Alt et al. ediderat R. Kittel. Editio quinta emendate opera A. Schenker. Germany: Deutsche Biblelgesellschaft. 1997.

Pyhä Raamattu

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Suomen Piiliasaura.

KIRJALLISUUS

Allen, Leslie C.

1990 Ezekiel 20–48. Word biblical commentary. Vol. 29. Dallas: Word books.

Blenkinsopp, Joseph

1983 A History of Prophecy in Israel. Revised and enlarged. Louisville: Westminster John Knox Press.

Broome, Edwin C. Jr.

1946 Ezekiel's Abnormal Personality. Article in Journal of Biblical Literature. Vol.65 No.3 Sep 1946, pp. 277-292.

(<http://www.jstor.org/stable/3262666>) Viitattu 29.9.2013.

Elst, Koenraad

1993 Psychology of Prophetism. A Secular Look at the Bible.

(<http://www.bharatvani.org/books/pp/ch2.htm>). Viitattu 29.9.2013.

Hoerth, Alfred J.

1998 Archeology and the Old Testament. Michigan: Baker books.

Kuula, Kari

2006 Helvetin historia: Pohjalta pohjalle Homeroksesta Manaajaan.
Helsinki: Kirjapaja.

Liljeqvist, Matti

2004 Vanhan Testamentin Heprean ja Aramean sanakirja. Keuruu: Aikamedia.

Mein, Andrew

2001 Ezekiel and the Ethics of Exile. New York: Oxford University Press, Inc.

Orr, James

International Standard Bible Encyclopedia.

(<http://biblehub.com/topical/s/sheol.htm>) Viitattu 20.10.2013.

Renz, Thomas

2002 The Rhetorical function of the book of Ezekiel. Leiden: Brill Academic
Publisher.

Sawyer, John F.

1987 Prophecy and the Prophets of the Old Testament. Oxford Bible Series.
Oxford: Oxford university press.

Schipper, Jeremy

2009 Parables and Conflict in the Hebrew Bible. New York: Cambridge
university press.

Schuller, Eileen

1988 Post-Exilic Prophets. Message of Biblical Spirituality Vol.4. Delaware:
Michael Glazier, Inc.

Stein, George

2008 Did Ezekiel have catatonia? - psychiatry in the Old Testament. Article in
The British Journal of Psychiatry (2008).
(<http://bjp.rcpsych.org/content/193/3/253.full>) Viitattu 29.9.2013.

Strong, John T.

- 2010 Egypt's Shameful Death and the House of Israel's Exodus from Sheol (Ezekiel 32.17-32 and 37.1-14). Article in Journal for the Study of the Old Testament. Vol.34, Issue 4. pp. 475-504. 30p. Available from: Academic Search Premier, Ipswich, MA. Viitattu 1.10.2013.

von Rad, Gerhard

- 1975 Old Testament Theology: The Theology of Israel's Historical Traditions. Vol.1. Trans. by Stalker D.M.G. London: SCM Press LTD.

- 1975 Old Testament Theology: The Theology of Israel's Prophetic Traditions. Vol.2. Trans. by Stalker D.M.G. London: SCM Press LTD.

Walton, John

- 2007 Ancient Near Eastern Thought and the Old Testament. Introducing the Conceptual World of the Hebrew Bible. Nottingham: Inter-Varsity Press.

Zimmerli, Walther

- 1969 Ezekiel 2. A Commentary on the Book of Prophet Ezekiel Chapters 25–48. Trans. by Martin D. James. Philadelphia: Fortress Press.

LIITTEET

Käännökset perustuvat Walther Zimmerlin Ezekiel 2 kirjan englanninkieliseen käännökseen sekä omiin muotoiluihini hepreankielisen tekstin perusteella.

Hes.26:20 והורדתיך את־יורדי בור אל־עם עולם והושבתיך בארץ תחתיות כחרבות מעולם את־יורדי בור למען לא תשבי ונתתי צבי בארץ חיים:	Silloin minä syökseen sinut alas muinaisen kansan luo niiden kanssa, jotka menevät alas hautaan. Minä asetan sinut asumaan, niin kuin muinaiset rauniot syvyyksissä, niiden kanssa jotka ovat menneet alas hautaan,
---	--

	niin että sinä et nouse enää takaisin elävien maahan.
--	---

Hes.31:14 למען אשר לא יגבהו בקומתם כל עצי מים ולא יתנו את צמרתם אל בין עבתיים ולא יעמדו אליהם בגבהם כל שתי מים כי כלם נתנו למות אל ארץ תחתית בתוך בני אדם אל יורדי בור:	Niin etteivät puut enää veden äärellä kasvaisi suuriksi tai antaisi latvojensa kurkottaa pilviin, eivätkä kaikki vettä juovat puut seisoisi korkeudessaan, sillä ne kaikki annetaan kuoleman valtaan, alamaailmaan, niiden kanssa, jotka menevät alas hautaan.
Hes.31:15 כה אמר אדני יהוה ביום רדתו שאולה האבלתי כסתי עליו את תהום ואמנע נהרותיה ויכלאו מים רבים ואקדר עליו לבנון וכל עצי השדה עליו עלפה:	Sillä näin sanoo Herra Jumala: Sinä päivänä jolloin se meni alas tuonelaan, minä tein syvyyden virrat suremaan sitä, sillä niillä minä peitin sen ja pysäytin virrat ja suuren vedet pidettiin paikallaan. Ja sen tähden minä puin Libanonin suruun ja sen tähden kaikki alueen puut ovat kuihtuneet pois.
Hes.31:16 מקול מפלתו הרעשתי גוים בהורדי אתו שאולה את יורדי בור וינחמו בארץ תחתית כל עצי עדן מבחר וטוב לבנון כל שתי מים:	Minä olen saanut valtiot vapisemaan sen kaatumisen ryskeessä, kun syöksin sen alas tuonelaan niiden kanssa jotka menevät alas hautaan. Alamaailmassa kaikki Eedenin puut saivat lohtua, kaikki valitut ja hyvät Libanonista, kaikki jotka olivat saaneet vettä.
Hes.31:17 גם הם אתו ירדו שאלה אל חללי חרב וזרעו ישבו בצלו בתוך גוים:	Ne myös menivät alas sen kanssa tuonelaan, niiden luo jotka ovat miekkaan kaatuneet ja hävinneet ovat ne jotka asuivat sen varjossa kansojen

	keskuudessa.
<p>Hes.31:18</p> <p>אל מי דמית ככה בכבוד ובגדל בעצי עדן והורדת את עצי עדן אל ארץ תחתית בתוך ערלים תשכב את חללי חרב הוא פרעה וכל המונה נאם אדני יהוה:</p>	<p>Kenen kaltaiseksi olet tullut loistossa ja korkeudessa Eedenin puiden joukossa? Näin ollen sinut tullaan tuomaan alas Eedenin puiden kanssa alamaailmaan. Ympärileikkaamattomien seurassa tulet makaamaan niiden seurassa jotka ovat miekkaan kaatuneet.</p>

<p>Hes.32:18</p> <p>בן אדם נהה על המון מצרים והורדהו אותה ובנות גוים אדרם אל ארץ תחתיות את יורדי בור:</p>	<p>Ihmisen poika, lausu surulaulu Egyptin loiston puolesta ja saata se alas mahtavien kansojen joukossa alamaailmaan niiden luo jotka menevät alas hautaan.</p>
<p>Hes.32:19</p> <p>ממי נעמת רדה והשכבה את ערלים:</p>	<p>Oletko sitten toisia ihanampi? Mene alas ja makaa ympärileikkaamattomien seurassa.</p>
<p>Hes.32:20</p> <p>בתוך חללי חרב יפלו חרב נתנה משכו אותה וכל המוניה:</p>	<p>niiden seassa, jotka ovat miekkaan kaatuneet, ne makaavat hänen vieressään ja kaikki sen seurue on laskettu alas.</p>
<p>Hes.32:21</p> <p>ידברו לו אלי גבורים מתוך שאול את עזריו ירדו שכבו הערלים חללי חרב:</p>	<p>Siellä hänelle puhuvat tuonelan syvyyksistä vahvat sankarit. Alas ovat menneet, ovat asettuneet makuulle ympärileikkaamattomat, miekkaan kaatuneet.</p>
<p>Hes.32:22</p>	<p>Assyria on siellä, koko hänen seurueensa, hänen hautansa ympärillä,</p>

<p>שם אשור וכל קהלה סביבותיו קברתיו כלם חללים הנפלים בחרב:</p>	<p>kaikki he ovat kaatuneet miekkaan.</p>
<p>Hes.32:23 אשר נתנו קברתיה בירכתי בור ויהי קהלה סביבות קברתה כלם חללים נפלים בחרב אשר נתנו חתית בארץ חיים:</p>	<p>Hänen hautansa on alimmassa syvyydessä ja hänen seurueensa makaa haudattuna hänen hautansa vieressä, kaikki he ovat kaatuneet, miekkaan kaatuneet, kaikki jotka kerran levittivät kauhua elävien maassa.</p>
<p>Hes.32:24 שם עילם וכל המונה סביבות קברתה כלם חללים הנפלים בחרב אשר ירדו ערלים אל ארץ תחתיות אשר נתנו חתיתם בארץ חיים וישאו כלמתם את יורדי בור:</p>	<p>Elam on siellä ja kaikki hänen seurueensa hänen hautansa ympärillä, kaikki he ovat miekkaan kaatuneet, kaikki jotka menivät ympärileikkaamattomina alamaailmaan kaikki jotka ennen heitä levittivät kauhua maan päällä ja jotka kantavat häpeäänsä niiden kanssa jotka menevät alas hautaan.</p>
<p>Hes.32:25 בתוך חללים נתנו משכב לה בכל המונה סביבותיו קברתה כלם ערלים חללי חרב כי נתן חתיתם בארץ חיים וישאו כלמתם את יורדי בור בתוך חללים נתן:</p>	<p>heidät on asetettu kaatuneiden joukkoon, hän ja hänen seurueensa. Niiden haudat ovat hänen ympärillään., ne ovat kaikki ympärileikkaamattomia miekkaan kaatuneita, sillä ne olivat kerran levittäneet kauhua elävien maassa ja kantavat nyt häpeänsä niiden kanssa jotka menevät alas hautaan. Ne on asetettu kaatuneiden joukkoon.</p>
<p>Hes.32:26 שם משך תבל וכל המונה סביבותיו</p>	<p>Mesek-Tubal on siellä ja kaikki hänen</p>

<p>קברותיה כלם ערלים מחללי חרב כי נתנו חיתם בארץ חיים:</p>	<p>seurueensa hänen hautansa ympärillä, kaikki he ovat ympärileikkaamattomia, miekkaan kaatuneita, sillä he olivat kerran elävien maassa levittäneet kauhua ja kantavat nyt häpeänsä niiden kanssa jotka menevät alas hautaan. Ne ovat asetettu kaatuneiden joukkoon.</p>
<p>Hes.32:27 ולא ישכבו את גבורים נפלים מערלים אשר ירדו שאול בכלי מלחמתם ויתנו את חרבותם תחת ראשיהם ותהי עונתם על עצמותם כי חתית גבורים בארץ חיים:</p>	<p>Ja he eivät makaa niiden sankarien seurassa, jotka kaatuivat menneinä päivinä, jotka menivät alas tuonelaan kaikkien sota-aseidensa kanssa, jotka asettivat miekkansa päidensä alle ja joiden kilvet makaavat heidän luidensa päällä, sillä sankareiden kauhu oli elävien maassa</p>
<p>Hes.32:28 ואתה בתוך ערלים תשבר ותשכב את חללי חרב:</p>	<p>Ympärileikkaamattomien seurassa sinä nyt tulet särkymään ja makaat niiden seurassa jotka ovat miekkaan kaatuneet.</p>
<p>Hes.32:29 שמה אדום מלכיה וכל נשיאיה אשר נתנו בגבורתם את חללי חרב המה את ערלים ישכבו ואת ירדי בור:</p>	<p>Edom on siellä, kaikki hänen kuninkaansa ja prinssinsä, jotka kaikessa sankarillisessa mahdissaan ovat asetettu niiden seuraan, jotka ovat miekkaan kaatuneet. Ne makaavat ympärileikkaamattomien vieressä ja niiden, jotka menevät alas hautaan.</p>
<p>Hes.32:30 שמה נסיכי צפון כלם וכל צדני אשר ירדו את חללים בחיתם מגבורתם בושים וישכבו ערלים את חללי חרב וישאו כלמתם את יורדי בור:</p>	<p>Pohjoisen prinssit ovat siellä, kaikki he, ja kaikki sidonilaiset jotka menivät alas niiden kanssa jotka ovat miekkaan kaatuneet, jotka kaikesta levittämästään kauhusta johtuen on asetettu häpeään mahdissaan ja he ovat asettuneet</p>

	<p>makuulle ympärileikkaamattomina niiden kanssa jotka ovat miekkaan kaatuneet ja kantavat häpeänsä niiden kanssa jotka menevät hautaan.</p>
<p>Hes.32:31 אותם יראה פרעה ונחם על כל המונה חללי חרב פרעה וכל חילו נאם אדני יהוה:</p>	<p>Farao tulee näkemään heidät kaikki ja saa lohtua kaiken seurueensa kanssa siitä, miekkaan kaatuneet ovat farao ja koko hänen armeijansa, sanoo Herra Jumala.</p>
<p>Hes.32:32 כי נתתי את חתייתו בארץ חיים והשכב בתוך ערלים את חללי חרב פרעה וכל המונה נאם אדני יהוה:</p>	<p>Sillä minä olen levittänyt kauhua ennen häntä/hänen edellään elävien maassa, ja hän tulee makaamaan niiden ympärileikkaamattomien seurassa niiden kanssa, jotka ovat miekkaan kaatuneet, farao ja hänen seurueensa, sanoo Herra Jumala.</p>

